

rut

finom.

ului 22.

megindul
— Iasi —
ülőjárt

aranfil légügyi
sajtónak a lég-
kenységével kap-
t új törvényről.
millióval növelik,
mint építkezések
sság védelmének
dítani. A rendes
óval emelték fel,
épiteni a repülő-
és altisztek szá-
a fejlődését szol-
tani. Május 1-én
Prága—Cluj—
Tervbe van véve
éjjeli járat és

5 perc alatt

amara utolsó ülése
sban is szokatlan
és professzionális
aslatot, amely 197
n rekordidő alatt,
a meg. Természe-
k között a szava-
sejtelmük arról,
akaszokat szavaz-

vian
estélyen

nap este fényes
ánál. Az előkelő
Octavian, a Ke-
ike és neje is.
en kell. Önmagá-
ól és — Blank

niszler
adit a
gyben

Paul Anghelescu
er értesülve az
u—Vasilii Cluj
vinsgálatot ren-
apítására.

Lapkiadó E. T.
aron L. Pop 14
8-ai.

Állam postája
LÉTELÉSI ÉS SZÁM.
No. 224718/922

16. Tétel
Szavazás I
Szavazás
Célja: K
Hossza: 12.
Jelöltek: 4
Kérdések: 4
Válaszok: 4
Ez a megjel

H. Ruppasetter Robert
Budapest
Dietler S.I.e

NEPELÉSI
POLITIKAI NAPILAP

Művelődési
leveleket nem
fogadjuk el.
Ara 5 lej
Kedd, 1936. április 7.
569. EV. NISZAN 15
XIX EVF. 88 SZAM

A locarnói hatalmak csütörtökre Genfbe összehívott értekezlete a Népszövetség elé fogja utalni a német javaslatokat

Berger-Waldenegg osztrák külügyminiszter nyilatkozata az osztrák védkötelezettség bevezetéséről. Herriot beszéde Románia szövetségesei mellett. Bethlen István szerint a római egyezmény a magyar kisebbségek védelmét és a békeszerződések revízióját fogja eredményezni

Szerdán összeül a 13-as bizottság, hogy sürgősen letárgyalja az olasz-abesszin viszály békés megoldásának lehetőségeit

Párizs, április 6. Hitler 17 pontjának Londonba való érkezése óta úgy francia, mint angol részről elhangzottak a félhivatalos vélemények s úgy az angol, mint a francia lapok részletesen leszögezték álláspontjukat a hitlerista javaslatokkal szemben. A külsszák mögött, a diplomácia boszorkánykonyháján azóta szüntelenül forrnak az események, de pozitív cselekedetek még nem történtek. A jelek szerint Franciaország intranszigienciája nem igen enyhült, bár Anglia ragaszkodik a németekkel való tárgyaláshoz. Egyelőre Párizs megtartotta kezdeményező szerepét a helyzet irányításában és kialakításában. A franciák szintén nem zárkóznak el a tárgyalások elől, de konkrét ellenjavaslatokkal állnak elő, amelyek valószínűleg éles szembe fordulást fognak jelenteni a német javaslatokkal. A tegnapi napon lényeges fordulat a világpolitikai eseményekben csak annyiban jött létre, hogy a francia külügyminisztériumhoz megérkezett az angol, belga és olasz kormányok értesítése, amely szerint hozzájárulnak a locarnói hatalmak konferenciájának összehívásához, az eredeti tervől annyiban eltérően, hogy a konferencia színhelye nem Brüsszel, hanem Genf lesz. A konferencia e hét csütörtökre veszi kezdetét, mert van Zeeland, belga miniszterelnök csak ezen a napon tud Genfbe érkezni.

A tegnapi nap folyamán Herriot Lyonban tartott nagyszabású beszédét, amelynek kapcsán kifejtette álláspontját az egyetemes bizottság francia koncepcióját illetően. Miután jelenleg radikális-szocialista kormány van uralmon Franciaországban. Herriot beszédét joggal lehet hivatalos francia megnyilatkozásként elkönyvelni. A volt miniszterelnök kifejtette, hogy a francia béketervezetése az egyetemes biztonság elméletére épül, szemben Hitlerék kétoldalú megnemtamadási szerződésével.

Külön hangsúlyozta a volt miniszterelnök, hogy Franciaország sohasem fog megfelekedezni szövetségeseiről.

Elérkezett a pillanat — fejezte be beszédét Herriot — amely alkalmas arra, hogy a Népszövetség hiányait pótoljuk, mert ha most nem tesszük meg, úgy az utolsó pillanat is elvész ennek megtételére.

Az osztrák külügyminiszter nyilatkozata a hadkötelezettség bevezetéséről

A kisanant politikai közeiben még mindig élénk hullámot vet az ausztriai hadkötelezettség bevezetésének ügye. Az osztrák kormány tegnap elérkezettnek látta az időt, hogy hivatalosan válaszoljon az elhangzott támadásokra. Berger-Waldenegg egyenesen egy párizsi lapnak, az Intransigeant-nak adott a hadkötelezettség bevezetésére vonatkozó érdekes nyilatkozatot, amelyben leszögezte, hogy

az osztrák hadkötelezettség bevezetése nem jelent szerződésességet, mert egyetlen szerződés sem tiltja a polgároknak, hogy az állam rendjének fenntartásához munkájukkal és szolgálataikkal hozzájáruljanak.

A kötelező katonai szolgálat olcsóbb, mint a zsoldos hadsereg. Az osztrák hadsereg csupán defenzív célokat követ és csak arra szolgál, hogy az országot minden esetleges támadással szemben megvédjé.

Berger-Waldenegg nyilatkozatával egyidejűleg Bethlen István, volt magyar miniszterelnök Szigetváron beszédet tartott, egy ellenzéki választói gyűlésen. Bethlen István ama véleményének adott kifejezést, hogy a római egyezmény megkötése helyénvaló dolog volt.

A három állam szövetsége nem végeci, hanem csupán eszköz, amely katonai téren a jogegyenlőséget fogja megvalósítani, lehetővé teszi a magyar kisebbségek védelmét és a békekezdő ügyét szolgálja.

A német események nyomán Európa újjászervezése várható. Magyarország nem maradhat ki ebből a reorganizálásból — hangsúlyozta beszéde végén gróf Bethlen István.

Fontos diplomáciai tárgyalások lesznek a 13-as bizottság tanácskozásain

A német javaslatok megvitatására Genfben csütörtökre összehívott értekezletet megelőzőleg szerdán összeül az olasz-abesszin konfliktus békés megoldására hivatott 13-as bizottság is. Ezzel kapcsolatban Genfből azt a hírt kolportálják, hogy a bizottság ülése igen fontos diplomáciai megbeszélésekre fog alkalmas adni. A Daily Telegraph szerint a 13-as bizottság szerdai ülésén új helyzet alakulhat.

elsősorban tudomásul kell vennie, hogy a népus beismerése szerint Abesszinia nem tud tovább ellenállni, másodsorban a Népszövetség számos tagállama immár nem hajlandó Olaszországgal szemben a szankciókat továbbra is fenntartani.

Londonban ezzel kapcsolatban az a vélemény alakult ki, hogy ezáltal elfogadtassa Olaszországgal a bizottság által az 1935 szeptemberében kidolgozott általános irányelveket. Az angol politikai körök feltevése szerint Olaszországot a békehajlandóságban befolyásolni fogja az a megfontolás, hogy egy esetleges, Ausztria ellen irányuló német támadás esetén az olasz hadseregnek nyomban Ausztria segítségére kell sietnie.

Francia politikai körökben valószínűnek tartják, hogy a 13-as bizottság szerdától csütörtökig végez munkájával s így a locarnói hatalmak tanácskozása csütörtökre este kezdetét veheti. Párizsban állítólag kormánykörökben az a határozott felfogás alakult ki, hogy

a locarnói hatalmak konferenciája ki fogja jelenteni, miszerint nincs módjában Hitler ellenjavaslatait letárgyalni s így azokat teljes egészükben a Népszövetség tanácsa elé fogják terjeszteni,

megfelelő tanulmányozás végett. Genfi híradás szerint a locarnói hatalmak genfi tanácskozásain nemcsak a rajnai zóna és a német javaslatok ügye fog megvitatás alá kerülni, hanem részletesen fognak foglalkozni az osztrák hadkötelezettség bevezetésével is.

Az olaszok elfoglalták Quorum városát és közvetlen utat nyertek Addis Abeba felé

A népus helyzete kritikussá vált? Hat olasz repülő bombázta Dessiét

Asmara, április 6. (Rador). Az olasz főhadiszállás jelentése szerint a népus seregét az olasz csapatok megfutdmitották. Délben az eritreai hadtest bevonult Quorumba és este követte az I. hadtest is. Rómából is megerősítik, hogy az olasz csapatok elfoglalták Quorum városát az Ascianghi-tóttól délre. Ez a város megnyitja a közvetlen utat Addis Abeba felé. Az olasz csapatok üldözik a visszavonuló ellenséget.

Tegnap reggel 6 olasz repülő bombázta Dessie városát, ahol a népus főhadiszállása van. Hivatalos közlemény cáfolja, hogy a népus békét kér vagy pedig lemond. A népus nem menekült el Dessiéből.

Asmara, április 6. (Rador). Falcone főhadnagy egy kísérővel Makalleből Addis Abeba repült. A fővárosra nem dobott bombákat, de amikor megpillantotta a városban kívül fekvő repülőtéren két abesszin repülőgépet, leereszkedett és bombával felgyújtotta a gépeket. Közben gépfegyvergyőlyő érte társával együtt, mégis sikerült újból felemelkedniük és visszatérniük Makalleba.

Párizs, április 6. (Rador). A Le Temps megállapítja, hogy a népus helyzete kritikussá, reménytelenné vált. Nincs más hátra, mint hogy békét kérjen és megmentsé a lehetőt. Olaszországnak viszont el kell fogadnia a békét, mert igen fontos érdekeit kell megvédenie a Földközi tengeren és Európában. Nem olyanok az idők, hogy olyan hibákat kövessenek el, mint a multban. Olasz-

ország nem maradhat ki az európai együttműködésből.

London, április 6. (Rador). A News Chronicle intervjút közöl Martin londoni abesszin követvel, aki ezeket mondta:

— Csapatunk egy része északra van összpontosítva és szorongatott helyzetben van. De hadseregeink azért még harcra képesek. A császár végig ki fog tartani és szükség esetén a harcmezőn fog meghalni. A népus azonban semmiesetre sem fog lemondani.

Róma, április 6. Olasz hivatalos hadszíntéri jelentés szerint az olasz hadsereg csapatai az északi fronton előnyömlőben vannak s állandóan üldözik a népus csapatainak maradványait. Az első hadtest, mely a terep megtisztításával van elfoglalva, a mai napon bevonult Halameta községbe. Az olasz repülők lelőttek két abesszin repülőgépet, míg egy olasz gép nem érkezett vissza kiindulási helyére.

Kairói jelentés szerint rendelet jelent meg, amely szerint a leszerelésre váró katonákat még hathónapi szolgálattételre kötelezték, ami a lakosság körében nagy nyugtalanságot váltott ki. Egyes feltevések szerint a hadsereg eme kontingensének visszatartása az olaszoknak a Tsanatóhoz való köeledésével van összefüggésben, míg egyesek szerint a kilátásban lévő nacionalista zavargások fékentartására szolgál. A Reuter-ügynökség szerint ez az utóbbi feltevés teljesen légből kapott.

A zsidó szabadságünnep

— Peszachi gondolatok —
Írta: Gabel Sándor

A zsidó nép szabadságideológiája lényegesen eltérő attól a fogalomtól, amely más népeknél és nemzeteknél a szabadságot jelenti. Az egyiptomi felszabadulást követő első óhaj abban nyilvánult, hogy a nép tisztuljon meg a két évszázados rabság erkölcsi súlydésének mocsarától és szabadon áldozhasson az Örökkévalónak. Az első óhaj a vallás szabadság visszaállításának hő óhaja volt, mert a zsidó nép elsősorban mindig a vallása által és ezen keresztül tudta erejét konzerválni és népi mivoltát a vallásparancsolatok és tilalmak megtartása által etikai magasságban fenntartani. — Az erkölcsi megújuláshoz volt mulhatatlanul szükség a külső fizikai rablincsek végleges eltávolítására. És ebben a világtörténelmi nevezetes órában a hat-százézerre felszaporodott nép első teendője annak a hálaimának elrebegése volt, amely integráns részét képezi ma is a zsidó mindennapi könyörgésnek.

A Biblia és magyarasatai borzasztó képet nyújtanak az Egyiptomban rabszolgasorsban tartott zsidó nép fizikai és morális súlydéséről. Ha a fáraók és helytartók elnyomatási módszereit ismerjük, szinte természetessé válik előttünk a zsidó nép erkölcsi és szellemi dekadenciája.

Az egyiptomi nép kulturális fokát eléggé jellemezte a zsidó fiugyermek hivataltól való legyilkolásának rendelete. Ezzel szemben a zsidó nép már a Tóra kinyilatkoztatása előtti időben törvényei közé számította a gyilkosság tilalmát. A faraói törvények és rendeletek a legválogatottabb fizikai kínzásokat is osztályozták: juttatták a zsidóknak és régen elfelejtették József alkirályságát. Feledésbe ment, hogy az a József mentette meg az éhhaláltól az egyiptomi népet, amelynek utódai anyagból és sárból modern városokat építettek rabszolgasorsban. Kénytelen-kelletlen behódoltak az egyiptomi kultúrának, elfelejtették az őstörténet és azok valláskultuszát annyira, hogy amikor Mózes isteni küldetésében megjelent náluk, hogy az ősi hagyományokban megerősítse őket, teljesen elidegenedett lelkeket és külsőségeket talált. Egy leigázott, elgyötört, szellemileg és erkölcsileg deklaszált népet talált Mózes testvéreiben, akik csak halvány árnyékát mutatták a nagy ősök, Ábrahám, Izák és Jákob életfelfogásának, akiket minden vonatkozásban újjáélesztetni, regenerálni, az ősi ideálokhoz visszavezetni és ennek megtörténte után a rabszolgásgalól felszabadítani volt halhatatlan tanítómesterrünk, Mózes, isteni küldetése. Igaz, bölcsseink tanításaiban találjuk, hogy az elnyomott, rabszolgasorsban tartott zsidó nép még a legsúlyosabb elnyomatás idején is érdemessé tette magát a felszabadításra az al, hogy népi karakterünk három kritériumát megtartotta. Nem változtatta meg nyelvét; a Biblia szent és zengzetes nyelvét maradéktalanul megőrizte, az egyéni neveket is igyekezett megőrizni és külső ruházatában is megtartotta ama jellegzetességet, amely zsidó voltukat külsőleg is demonstrálta. A féktelen népi beolvadási folyamatnak, amelynek rugói nem utolsó sorban az elnyomatásban, a hatalmi eszközök súlyos presziójában keresendők, eme három tényező állt ellen és megővta a zsidó tömeget az egyiptomi néptengerbe való végleges elszüllyedéstől. A lényegtelennek látszó külsőségekhez való ragaszkodás ténye segítette a 'sidó népet az erkölcsi megújuláshoz lehetőségéhez.

Izrael népének egyiptomi kivonulásával összefüggésben az ókor kultúrvilágának gőcpontja. A faraókba vetett hit, verhetetlen-ségek és isteni mivoltuk legendáinak ködként való szétfoslása ez egész világot zavarba hozta. A faraók világhatalmának vége, a rabszolgaságban sinylődött zsidó

A tökéletes, kényelmes, kellemes és olcsó
BOROTVALKOZÁS titka!

Vezérképviselője: N. H. BALTHAZAR,
Bucuresti, Str. Selari 7.

nép lelki előkészítésében is megérett a végleges felszabadulásra. Egyiptom kényurái csak addig tudták tehetetlenségben leigázva tartani rabszolgáikat, ameddig a zsidó nép ismét felemelkedett arra az erkölcsi piedesztálra, amelyre kiválasztottsága folytán elhivatva volt. Aminthogy a két évszázados rabszolgaságát az erkölcsi súlygyedés okozta, az erkölcsi megújodásnak a mózesi küldetés sikeres voltának természetes és gyors következménye volt a valószínű vált megszabadulás, a rabszolgaság levetése, ami lelki emelkedettséget várásolt a kétszáz év alatt megdermedt, elfásult zsidó százezrek szívébe.

Az egyiptomi kivonulással a zsidó nép a szabad, független népek sorába kerül, ám szabadságideáljának definíciója, ugy a népnél, mint az egyénnél magánál sohasem a korlátlan lehetőségekben való kieléssel jelentette, hanem éppen azt, hogy az isteni törvények szerint rendeztesse be népi és egyéni életét. Izrael kiválasztottsága mindig vallási, népi kultúrájának szabad és eltérésnélküli megvalósításában gyökerezik. Izrael szabadságideálja az emberiség közkinccsét jelentette már az ókorban és jelenti ma is. A zsidóság szabadságideáljainak felemelt, vezéri kezében nem az ördöklő lándzsa, nem a gyilkoló fegyver csillog, hanem a hit, a tudás, az emberszeretet magasra emelt pallósa. „Izrael fiait fel-emelt kézzel meneteltek” — mondja a Szentírás, de ez a felemelt kéz csak szimbóluma volt a szabadságésemnek, nem rejtegetett ördöklő szerszámot.

A pészachi Hagada poétikusan szép, felemelő tartalma eleven aktualitáshoz igazságokat tár szemeink elé. „Minden generációban támadtak ellenünk megsemmisítésünkre” — állapítja meg a Hagada szerzője. Egy szomorú igazság, amelynek beteljesülését magunk előtt látjuk, tapasztaljuk. Viszont e megállapítás második része fénylő igazságként, kiirhatatlan meggyőződésként kell lelkünket és gyermekeink lelkét átjárja: „De az Örökkévaló megmentett kezeik közül”.

A nemrég elhunyt híres tudós, Rabbi Kook jeruzsálemi főrabbi, azon elmélkedett, miért iktatta a Hagada szerzője a pészachünnepi est poémái közé a „máh nistánó” kérdését. Miért nem látja a kérdező zsidó gyermek a különbséget a hétköznapi és például a sátoros ünnep között? Miért nem merül fel a zsenge zsidó gyermek egyában a „máh nistánó” kérdése a sátor megpillantása alkalmával? A felelet egyszerű és logikus. Bence van a zsidó nép történelmében sok évezredes tragikum. Amikor a zsidó gyermek szülői otthonában a pészach-szertartás szabadság szimbólumait, a dusan terített asztalt, a kényelmes karosszéket, a meleg családi együttlét zavartalanágát véli látni, a gyermeki egészséges ösztöntől sugalva, felkiált: „máh nistánó?” — miért különbözik ezen est, ezen ünnep a többitől? A sátoros ünnep szimbólumát, amikor a zsidó család elhagyja meleg, meghitt otthonát és sással fedett, deszkafalu sátrakba vonul, természetes zsidó sornak találja és nem lát egekben a külsőségekben olyan lényegbeli változást, amelyhez a zsidó történelem változatos epizódjai meg ne szoktatták volna...

Örök intő példaként szolgáljon a bensőséges Pészach ünnep arra, hogy maradjunk meg saját kulturánktól, ragaszkodjunk a több ezer éves zsidó tradícióhoz, amely dacol minden időváltozással és örökre megtartja maradéktalanul igazságait

Az egészség szegénynek, gazdagnak egyaránt drága kincs...

Szegény és gazdag egyaránt kell vigyázzon egészségére. Ha néha drágának is tűnik egy gyógyszer, ne sajnálja érte a pénzt, mert ha attól egészséges lesz, többet ér, mintha bármennyi pénze volna. Szentkirályi Gábor Targu-Mures, Str. Ostasilor 2. (Cukorgyár) levele erről beszél. Ime azt írja: „Köszönettel értesitem, hogy megkaptam a „Gastro D.” gyógyszert. Elismerőleg kijelentem, hogy bámulatos gyógyító hatása, az ember egész ujjászületik, felfrissül, visszanyeri életkedvét, így ez a gyógyszer valószínűleg áldás a gyomorbeteg embernek. Szerintem csak az a nagy kár, hogy bizony nem mindenki szánhat rá 130 lej egészségére és így a széles tömegek ki vannak zárva használatából. Habár én azt mondom, hogy minden gyomorbeteg ember feltétlenül meg kell, hogy vegye — le kell mondania egyébről és erre feltétlenül legyen pénze —, mert a gyógyszer hatása, az általa elért eredmények megfizethetetlenek. Én már kigyógyultam súlyos gyomorbajomból, ezért mindenkinek bátran merem ajánlani”. Egyszerű, őszinte sorok, de nagy igazság rejtezik bennük.

A „Gastro D” 130 lej utánvétellel kapható a vezérképviselőnél: Császár E. gyógyszer-tárában Bucuresti, Calea Victoriei 124.

és aktualitását. Az esztelen és céltalan hozzászólások törekvések csak bajt és szerencsétlenséget hozhatnak a zsidó népre, de az egyének sem használtak.

Hassák át lelkületünket a „kol dichfin, jésze vejchaul” aki éhes, jöjjön és egyék, a testvéri és emberi szolidaritás gyönyörű eszméje. A zsidó szabadságünnep bensőséges családi estjei vértességek fel minden zsidót csálhatatlan, életigazságaink

gyönyörű eszméivel. Csakis ezek révén, ezek megbecsülésével és gyermekeink zsenge szívébe való átültetése által biztosíthatunk magunknak és a jövő generációnak egy szebb, egy megértőbb, egy boldogabb jövőt. Juttassa eszünkbe a zsidó szabadság örökké fénylő és tanító szimbóluma, a zsidó pészach-ünnep a zsidó nép elpusztíthatatlanságát, mert „soha sem alszik és nem szunyad Izrael óra...”

Az angliai zsidók küldöttsége VIII. Eduárd királynál

A zsidó küldöttség részvétét fejezte ki az angol királynak atyja elhunyt és szerencsekívánatait trónralépése alkalmából

London, április 6. VIII. Eduárd angol király a Buckingham Palastban — nagyobb királyi fogadtatás keretében — fogadta az angol zsidók küldöttségét, mely a legnagyobb angol zsidó szervezetek delegátusaiból állott. A küldöttséget Neville Laski, a Board of Deputies of British Jews elnöke vezette, tagjai voltak Leonard Montefiore, az Anglo Jewish Assotiation elnöke, valamint Sir Osmond de Avigdor Goldsmid, Lady Spielman, Sir Izidore Salamon és Lionel de Rothschild.

Lionel de Rothschild a küldöttség hódoló iratát nyújtotta át az uralkodónak. Az emlékirat az angol zsidóság reprezentatív szervezetének hódolatát, a király zsidó alattvalóinak mély szimpátiáját és királyi atyja elhalálása miatt őszinte részvétét tolmácsolta. Az egyesült királyságok és az egész birodalom zsidói — írja az emlékirat — az összes többi alattvalókkal együtt osztozik öfelsége gyászában, mely a brit Commonwealth of Nations-tól uralkodóját és barátját elrabolta és az egész világot gyászba borította. Az emlékirat továbbá a király trónfoglalása alkalmából az angol zsidók szerencsekívánatait fejezte ki és biztosítja a zsidó alattvalók odaadásáról és hűségéről.

Eduárd király válaszolt az elhangzott

üdvözlőbeszédre és a zsidó szervezetek hódoló iratára. Az összes küldöttségeknek, amelyek a királyt felkösönteni jöttek, irásos választ kézbesített az udvar. A zsidó küldöttség a következő királyi választ kapta.

— Őszinte örömmre szolgál az önök lojális és tiszteletteljes emlékirata, mely zsidó alattvalóim szimpátiáját a birodalom minden részéből és a részvét kifejezését hozta a fájdalom fölött, amely szeretett atyám elhalálásával ért. Köszönöm, önöknek, hogy ily nagyra értékeik György király magasztos tulajdonságait és köszönetet mondok annak az egyszerűségnek a kiemeléseért, mely gondokkal teli és mozgalmas uralkodási éveit jellemelte. Köszönöm önöknek szerencsekívánataikat trónfoglalásom alkalmából és köszönöm odaadásuk biztosítását is. Remélem, hogy a béke, az egység és népem boldogulása megőrzésének munkájában áldás és szerencse fog kísérni.”

Ugyancsak emlékiratot nyújtottak át a zsidók az özvegy királynénak is és kifejezésre juttatták részvétüket a király elhunyt alkalmából. A királyné, magán titkára útján irásban fejezte ki köszönetét a zsidó delegációnak.

Uj egyesület alakul a koldus-anomáliák megszüntetésére

Az adakozók havi tagsági díjakban válthatják meg az adományokat. Vasárnap délután tartja alakuló gyűlését az „Alamizsnát Megváltó Egyesület”

Cluj, április 6. Régi anomáliák lesz hivatva megszüntetni egy alakulófényben levő cluji zsidó egyesület, amelyet néhány lelkes és jószívű kereskedő akar életbeléptetni. A város kolduló szegényeiről van szó, akik hetenként minden zsidó házba, üzletbe és irodába bekopognak alamizsnáért. A kereskedő szívesen adja csekély adományát, de a koldus-invázió annyira molesztálja és zavarja üzleti tevékenységében, hogy az adakozó legtöbb esetben az alamizsnát heves kifakadások kíséretében nyújtja át a szerencsétlennek és így akaratlanul is ellentétbe jut a jótékony zsidó szellemével. Mélyen és bántó módon sérti esetleg éppen azt a szerencsétlen koldust, aki nemrégben szintén az adakozók táborához tartozott és csak a mostoha gazdasági viszonyok lökték le a szánalmas koldus-sorsba.

Ezeket az anomáliákat lesz hivatva segíteni az az akció, amelynek célja egy „Alamizsnát Megváltó Egyesület” létrehozása. Az egyesület tagja egy htenként vagy havonta fizetendő fix összegben megváltja az erre a célra szánt adakozását. Az ilyen módon be-

folyt összeget egy bizottság fogja kiosztani a nyilvántartott helybeli zsidó koldusok között. Az előkészítő bizottság megkeresésére Glasner Akiba főrabbi pészach félünnepén, e hó 12-én, vasárnap délután három órára értekezletre hívta meg az érdekelteket és iparosokat az ortodox hitközség tanácstermébe.

Eddig közel kétszáz kereskedő írta alá kötelezőleg a megalakítandó egyesületbe való belépési szándékát. Ezek és a még belépni kívánó tagok ezuttal hívatnak meg a gyűlésen való megjelenésre, ahol részletesen ismeretik az egyesület célját, hatáskörét és eszközeit. Mindenkinek módjában lesz hozzászólni a tárgyhöz és javaslatokat tenni.

Távolabbi célja az egyesületnek az összes jótékonyági egyesületek tömörítésével nemcsak a kereskedőket és iparosokat, hanem a város egész zsidó társadalmát bevonni a szervezet keretei közé, hogy a lealázó és szegénytelen koldulás szűnjön meg a városban, ahogy Timisoaran, Aradon, Satu-Maren és más városokban már megtörtént.

Országgrészi akciót indít a cluji ortodox Szentegylet egy országos aggmenház létesítése érdekében

Cluj, április 6. A cluji ortodox Chevra Kadisa ebben az évben ünnepli fennállásának századik évfordulóját. A nemes intézmény ezt az évfordulót többek között emlékeztetéssé akarja tenni egy akcióval, amelynek során a szentegyletek három főbb feladatát — a betegápolást, a jótékony adakozást és a halottak tisztas eltakarítását — országgrészi szervezkedéssel kívánja hatékonyan istápolni. Ebből a célból az elnök, László Gyula és Mózes Elek titkár, a vezetőség megbízásából körlevelet intéztek Erdély ortodox chevraihoz, hogy csatlakozzanak főleg egy országos aggmenház létesítésének akciójához.

„Nem tartjuk szerénytelenségnek — mondja a körlevél — hogy mi ragadtuk meg a kezdeményezést, holott nálunk érdemesebb, nagyobb, szebb multu Chevrák is vannak. Mi ezt nehéz kötelességnek tartjuk, amelyet vállalnunk kell. Városunk ma egy országgrész központja. Itt vannak az összes világi hatóságok, itt van a zsidó felekezetek két központja és végül országgrészi részünkben ez az egyetlen egyetemi város mely minden más városnál több gyógyintézetet is foglal magába. Ebben a városban tehát mindenféle kérdés felmerülhet, amely a Chevrát érdeklí, sőt egyes kérdések csakis itt fordulhatnak elő állandóan: boncolás, stb. ezért mi nem térhetünk ki azelől, hogy mi vegyük fel a fonalat. Hiszszük, hogy hívó szavunkat mindenütt meg fogják érteni és méltányolni.”

A chevra a pészachi félünnep alatt tartják szokásos gyűléseit. Ebből az alkalomból fognak foglalkozni a jubiláris chevra javaslatával és kívánatos, hogy a tapasztalatokban gazdag cluji Szentegylet javaslatait a fontos köügy érdekében alaposan megtárgyalják.

TUDJA TÁNCOLNI A CONTINENTAL-t?
TUDJA ÉNEKELNI A CONTINENTAL-t?
AKAR SZENZACIÓSAN JÓL MULATNI?
Menjen el a

Select Mozgóba

a husvéti ünnepek alatt, hogy lássa a „Carrioca” királynának és királyjának legújabb vigjátékát, melynek címe

CONTINENTAL

— Letartóztattak 28 bolgár kommunistát. Bucurestiből jelentik: Silistra Durostor megye Golobina községében kommunista centrumot fedeztek fel, amelyet Iordan és Dimoff diákok vezettek. Valamennyi résztvevő bolgár. 23-ak közülük letartóztattak.

A kivonulás Egyiptomból

Írta: Hermann Kesten

Részlet, mozaikszem Kestennek Albert de Lange, amszterdami kiadónál megjelent hatalmas történelmi regényéből, Ferdinand u. Isabella a címe, az inkvizíciónak, a zsidók kiűzésének, a mórbirodalom megsemmisítésének és Amerika felfedezésének korát támasztja fel és amelynek, a regény névadó hősein kívül, Kolumbusz, a miniszter és biblia magyarázó Abrahám és Torquemada, a főinkvizitor a szereplői.

„Isten, kiáltották a zsidók, Te elnézed mindent és hallgatsz hozzá?” Csodára vártak. A világ már 5252 éve állott fenn. Tizenkét év óta Izabella kardja lebegett felettük. A kard fából való volt. Száraz fával etette a királynő az inkvizíció lángját. Fából készült papírosra írta a kényuráma törvényeit. Az okos zsidók mindegyikét rászámították: Torquemada keresztényeket égtek, de a zsidókra tör. A legbátrabbak idejében odébbálltak. Az életrevalóak a nagy üzletekre vetették magukat. Abrahám és Aboab a pénzükkal segítettek elő Granadát meghódítását. Remélték, hogy jóllakják az állatot és közben hasznos is látnak. Am az állat jóllakott és aztán szétépte őket. A tömeg kinevette a prófétáit és a pilanának élt. Nyolcvankilenc nappal Granada eleste után, a királyi kegy pirkadását lesték. „Virrad már” — így biztatták egymást. Ami jött: a zsidó törvény volt és vele a fekete éj. A zsidók hallották a szavakat, de nem értették, olvasták a szöveget és hitetlenül mosolyogtak. Süketen és vakon jártak az utcáikat, megbabonázva ültek a házaikban, még gyomlázták a szántóikat, a szőlőkertjeiket, még behodták télires a készletet; az egyik az istállóját tatarozta, a másik ürletbe kezdett. Amikor ütött az óra, a legtöbbjük készületlen volt. A királyi kegy három napos haladékos juttatott nekik. Most egyszerűen elmulasztották a zsidók bémultsága. Most a kétségbeesés lett felettük urrá. Mint az ijedt gyermekek, futkostak ide-oda; olyanok voltak, mintha valami bolond játékot üznének. Némelyikük faképnél hagyott mindent és az ösök hantján jégátott három éjjel, három nap; tépte a ruháját, hamut szórt a fejére, panaszkodt és vádaskodott. Volt megint, aki lótotó-futott a 90 nap alatt, vásárolt-eladott, kínálta a házát és a szántóját, az aranyát és az ezüstjét, a pénzt és az állatját, minden vagyonát. Jómaguk és az árak egyre alább hullottak. Gunyosan áldogatták a keresztények a zsidóuccákban, szónékiül jártak a zsidók házaiba, mustráltak a zsidókat és a vagyonukat és semmit sem ígértek; volt idejük bőven, a zsidók és az árak hanyat-homlok buktak alá már, kilencven nap múlva mindezt ingyen lehet majd megkaparintani. Boldog volt a zsidó, ha a palotáját egy számarra, a szőlőjét egy köntösrre cserélhette át. Aragóniában a hivatalnokait szabadította rá a ravasz Ferdinand a zsidók házaiba. Adóhátralékokról fecsegték és lefogták mindent. „Adót mindenki köteles fizetni, zsidó és keresztény egyképpen” — magyarázta Ferdinand. „En nem teszék különbséget.” A zsinagógákban Istenhez fohászoltak a zsidók. Szent barátok nyomultak be utánuk, bobálták a füstölőt és szeretettel hívogatták őket a kereszténységbe: „Gyertek, körülmélet zsidódisznók, Krisztus vár rátok. A keresztényi szeretet megkeresztel benneket.” A rabbinusok héberül átkozták. Kezétőlve intettek: „Ovakodjatok, zsidók. A keresztények szeretetről beszélnek, de már szitják a tüzet. Néhány vízceppen kezdik és ezerszeres lánggal végzik. Mindegyik szerzetes mögött Torquemada les rátok. Ne higgyetek a szentelvtisztartó lóballóknak, a kereszt uszorásainak, az ég lotyóinak, az Istennek kereskedőknek. Ha hűségesekek maradtok, Isten ketténasítja a vizet és száraz lábbal fogtok eljutni az ígéret földjére.” Szomjas ajakkal szívták magukba a zsidók az örök, a sokezeréves ígéretet. Feladták a házájukat, hogy megörizhessék a vallásukat. Feláldozták az aranyukat és hűséget tartottak Istennek. Elhagyták a házaikat és a nyájukat, a rangjukat és a szerencséjüket, az otthonukat és a lüzhelyüket és kitartottak a maguk hite mellett. Nem vállalták a rabszolgaság ígáját, mint Spanyolország népe. Hagyták a királyt papolni és megmaradtak a maguk hiténél. „Ó, hitlen, keménynyaku, hitetlen zsidók”, — sóhajtozott Eernaldec, Los Palacios papja és krónikása, amikor számbavette a maga tértésének sovány aratását; ezérből alig ha három zsidó tűrt, hogy megkereszteljék.

A zsidók jelszava ez volt: „Tübbet ér a szabadság, mint az élet, Isten hatalmasabb a királynál, először tisztá lelkiismeret, aztán az arany.” Megrettenve látták a gyűlöletet maguk körül. Mit vétettünk? A vén Torquemada hamisított leveleket küldögetett szanaszét. Konstantinápolyi zsidók írták volna a spanyol zsidókhöz: „Kereszteljétek meg a tes-

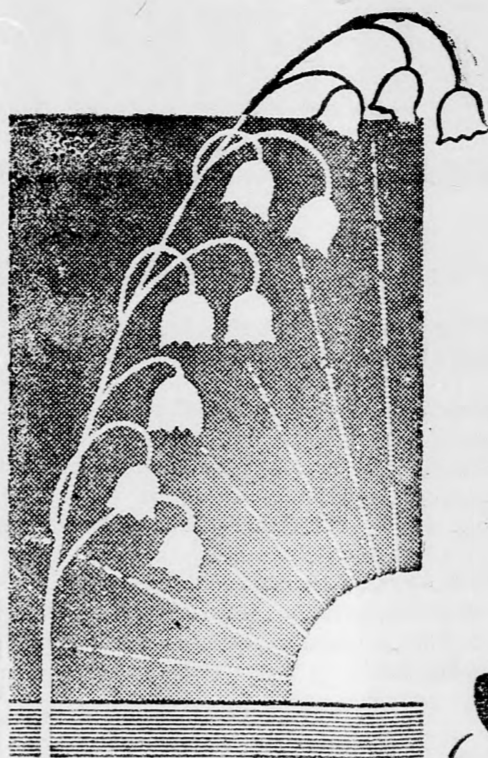
tet. Őrizzétek meg a lelket. Aljlatok bosszút a zsinagógák meggyalázásáért. Neveljétek a fiatalokból papokat és gyalázátok meg általában az egyházat. Bosszuljátok meg a gyerekeiken elkövetett gyilkosságokat. Neveljétek a fiatalokból orvosokat, akik majd kiirtanak minden keresztényt.”

Torquemada hamis portugál-zsidó leveleket gyártott: „A föld jó, a nép ostoba, a víz a mienk, nyugodtan jöhettek; a mienk lesz rövidesen itt minden”. Torquemada és Izabella a kiűzéséről beszéltek, de a kiirtás gondolata motoszkált bennük. A vénember elrendelte: „A zsidókkal kereskedni, vagy érintkezni, eretnekség. Zsidók keresztény nőkkel, keresztények zsidó nőkkel hálának. Ez eretnekség. Máglyára kerül, aki...”

A spanyol országúton végeláthatatlan zsidó csapatok meneteltek, ki lovon ült, ki számaron, ki öszvéren, a legtöbbjük azonban gyalogszerrel kullogott. Aggastyánok kecmergtek, az asszonyok a gyerekekkel cepekedtek, a férfiak a házi holmit hurcolták. A 12 éven felüli lányait apró legényekkel háziasították össze a zsidók, nehogy a hajadonok végtelenül vonuljanak a számlizetésbe. A menyasszonyka ott bukdácsolt a gyermekes vőlegény mellett és mindketten hangosan síránykodtak az éhség és a fáradtság miatt. Betegyek nyöszörögtek a porban, vének a nap forrósága miatt. A spanyol parasztek az országúton szélén ácsorogtak, elnézték a zsidók szenvedéseit és megesezt a szívük rajtuk. Cyorsan és ijedten keresztet vetettek. Megkőnyezték őket, de elfordultak tőlük, akik kenyér és víz után esekedtek náluk. A résztvélőnél erősebb volt a félelmük Torquemadától. Meg voltak indulva, de nem indultak meg; megmozdult a szívük, ám a kezük mozdulatlan maradt. Kijelölt utakon haladtak a zsidók, kutyák követték őket, a sajátjuk és idegenek. Ugyanaz a keshedt szekér vitte a gazdag zsidó szegényes ócskaságait, amin a szegény. Sok gazdag zsidó a szegények között osztotta a szét a vagyonát. Az utszelen, vagy a mezőkön lüttettek tanyát a zsidók, sokan elnyultak közülük és nem keltek fel többé, elpusztultak az éhségtől, a szomjúságtól, a kétségbeeséstől. Állapotos asszonyok tulkorán szültek, vének tulkésón haltak meg. A parasztek könnyekkel a szemükben kiáltottak hozzájuk: „Zsidók, kereszteljedtek meg. A nyomorúságba haladtok. Maradjatok közöttük és legyetek keresztényekké.” Ilyenkor a rabbinusok magasabba emeltek a tóratekereset és a számszes a dobot verte és a kántor a cimbalmon játszott és az apró gyermekek a mélységesértelmű ősi dallamokra gyujtottak, felhangzott a jámbor kaldeus mormogás, fel a régi héber melódiák, melyek teli vannak utjogással és könnyel. A sötét Torquemada 72 esztendeje ellenére minden nap váltott papipákon nyargalt az országúton keresztülkésul és szóltanul és félelmetesen seregszemlét tartott a nyomorúság felett és Izrael könynyeivel lakatta a jó a szívet. Portugáliába 80.000 zsidó költözött, reménykedtek a viszatérésben, a közelben maradtak. Joao király legyőzte a keresztény lelkiismeret kételeyeit és három aranyat szedett a zsidóktól fejéenként, a szabad átvonulásért Afrika felé. Nyolc aranyért fejéenként viszont hatvan családnak engedte meg, hogy egy esztendőn át a birodalmában tartózkodhassék. Aki ezt a határidőt túllépte, rabszolgasorba jutott. A zsidók túllépték a meghatározott számot, Joao erre elragadta a gyermekeiket és az ártatlan apróságokat kitepte a lakatlan, csak nemrégiben felfedezett Szent Tamás szigetekre, ahol elpusztultak. A spanyol királyok a határokon tútra kergették a zsidókat, megöltötték, hogy aranyat vigyenek magukkal és elszedték minden vagyonukat. A portugál király elfogatta mindazokat, akik az országa határait átlépték és rabszolgának adta el őket, ha nem vásárolták meg arannyal a szabadságukat. Így sajtolt ki üzletet minden király a zsidók nyomorúságából, mindegyik megtalálta a maga számítását, még pedig törvényes uton és tiszta lelkiismerettel. És Isten látta mindent és nánán hallgatott. „Isten, kiáltották a zsidók, Te elnézed ezt és hallgatsz?”

A leghitbuzgóbb zsidók a tenger felé tartottak, Cadix és Santa Maria kikötőjébe. Amikor megálltak a tenger szélid kékjét, borzasztó kiáltásokat halláltak, a hajukat tépték és így énekeltek: „Ó, rád meg az üstökédet, Ur. Küldj csodaszélet, csapj a hullámokra, hogy kettéváljanak a vizek és falként álljanak jobbról meg balról. Mutasd meg a nagy hatalmadat, Ur. A Te jobbold csodát művel. Ó, király, most és mindörökké.”

Es az öreg zsidóasszonyok dobokat keritettek, hogy Mirjam módjára szent táncot ropjanak, ha majd megnyílik a tenger. A zsidók a sziklákon feküdtek és lesték a csodát, tépték a szakállukat, dörömböltek a mellükön és a napok jöttek és a napok mentek, az aranyos csillagok felragyogtak és kihunytak, szél

Atavaszi NAPSUGAR ÉLETET AD A VIRÁGOKNAK...

Fleurs d'Avril ... egy napsugaras tavaszi nap báját, ifjúságát és üdeségét adja Önnek, mert illata bódító, mint a világ összes kertjeinek jó szagát magával hozó enyhe szellő.

CSAKIS EREDETI CSOMAGOLÁSBAN VALÓDI!

Legrain

jött és szél ment, de rendületlenül zugtak a hatalmas vizek. Megirigyelték most a zsidók a hontakat, akik mar meg meghaltak. Es akiknek jobb a sorsuk, mint az elő zsidók sorsa. Még jobb a doga pedig annak, aki még nem él. Es a legeslegjobb része, soha meg nem születni.

Huszonöt nagyon rozoga és nagyon drága vitorlásan (Ferdinand és Izabella, a katolikus királyok, meg ki is uszoráltak a kiűzött zsidókat) hojzótak a zsidók a berber országokba. Ercillaóli, ahol keresztények laktak, a pusztán át vez lelé tartottak és rablók kezébe estek. Ezek meztelenre vetkőztették a zsidókat és szétvagdosták a ruháikat és néha egy keves aranyat találtak bennük bevarrva és szétvagdosak a nyeregeket és hébe-hóba egynehány aranypénze akadtak. Ezután a pusztá nemes fia meggyalázták a zsidók lányait s asszonyait, kik reszkette álltak s leöldösköt, aki ellenállott. Sok öreg zsidóasszony sikongott: „Kimejtek az ártatlanokat!” A rablók a földre vetették őket s nem ártatlan-sagukat keresték, hanem a hasukat hasították fel és a meleg belekben szétvagdosott és lenyelt aranyat után kutatták. Az öszvéreket és a tevéket, a legbajosabb szüzeket elhurcolták és eltüntek; a fehér burnuszuk már a messzeségből világlott. A meztelen zsidók a foró sivatagi homokot járták és szomjasak s éhesek voltak és a pusztá száraz fűvét falták és amie rábukantak, csak a fagy és a csillagok voltak éjjel és a forróság meg a homok nappal és megrendült a hitük az Urban. (Mi keresünk Teget, de Rád lehet-e találni?) és sokan elvesztek és sokan visszafordultak Ercilla felé. Az izsóppal, ezzel a praktikus seprővel ke esztelték meg őket a keresztények papjai tömegesen.

Itálából a dögvéssel együtt érkeztek meg a zsidók, Ferdinand rugoriskodott és tulki-csiny hajókkal és zmolott élelmiszerekkel csapta be őket, a zsidók beutaztak egész Itáliát és a dögvész nyomon követte őket. 20.000 nappolyi pusztul el a pestisben. Egy hajó, 600 zsidó volt rajta, kikötőről-kikötőre futott, két kese-ven esztendőn át tartott ez, egy király sem nyitotta meg az országot a szegény zsidók előtt. Anyák, a sorvadástól támolyogva, agyonéhezt gyermekeiket hurcoltak elerőtlenedett karjaikon és együtt mentek a haláiba velük. Némelyek megfagytak, mások szomjan veszték, mert a hajó szakácsa, csak egy tréfából, megvonta tőlük a vizet. Valamennyien tengeri betegségbe estek. A kapitány éhezni hagyta, megkorbácsoltatta és mint a barmokat, a hajó belsejébe hajtatta

le őket és leglyilkoltatta azokat, akiknek még pénzük maradt és elvette az apáktól a gyermekeiket, rabszolgáknak adta el őket és ebből az árból rendezte a szülők költségét. Genuában háromnapos pihenőt engedélyeztek számukra, hogy megjavíthassák a hajójukat és hogy elhevernessenek a kikötő töltésén, melyet körülgyaldosott a tenger.

A jöltápiált orvosok és bankárok, a büszke tudósok, a művelt és hitű tanítók fonnyadt csontvázak módjára imbolyogtak, az arcuk zöld volt, a ruhájuk rongy, a szemük halott, kiseretek voltak, jákáió holttestem. Sokan elnyultak és ott veszték a kötöttesen. A haladóklók réstek a halottakra és az emberdomb büzleni kezdett. A bűz magasra nőtt, akár csak a világitótoony. A pestis kitört.

Konstantinápolyba 50 ezer zsidó hajózott. A szultán, ez a vad mohamedán, szeretetteljesen és gyengéden fogadta őket, jóságosan, annyian üldözöttékkel bánni illik; embersegen, ahogyan jó embereknek emnek lennie kéne. Megkerdezte: Es ez a Ferdinand jó politikusi híreben áll? Hiszen tönkre teszi az országot és gaziaggá az én országomat!

Sok zsidó a tengerbe fult, zátonyra futott hajókon voltak, halak falták meg a martirok csontját. Kalózek fogtak el közülök sokakat és eladták rabszolgáknak őket. Minden negyedik zsidó elpusztult. Meglopták, üzték, megsértették, megcsalták és öidősték őket, sok helyen történt ez, ahol emberek laktak.

Hatodik Sándor pápa, aki züllött volt, de nem érzéstelen, megkönyörült rajtuk. Szép leánya, Lukretia Borgia, a pereputy ágyasa, az édes kis lotyó, könyörgött kegyelmet a zsidók számára szentesges atyjánál, s ő megnyitotta előtük Ankona kikötőjét. Italia fejlődemei követték a példát és menedéket nyújtottak, Róma, Nápoly, Velence, a Medicsek és a Szforzák.

Navarrába, Németországba, Angliába, Hollandiába és Dániába hurcolkodtak a spanyol zsidók, Ázsiába, Afrikába, Európába és nemsokára Amerikába is. Kétszázren, de vannak, akik úgy tartják, hogy 800.000-en voltak a zsidók, akik kivonultak Spanyolországból. Ki tudná pontos számukat megadni? Pico de Mirandola így irt róluk: A zsidók szenvedése, amelyekben az isteni igazságszolgáltatásnak kedve tellett, akkorak voltak, hogy bennünket, keresztényeket részvétellel töltöttek el.”

Sőt a genuai Senagora bevalotta, hogy „az ellenük foganatosított intézkedések a kegyetlenség némely jelét viselték.”

„Isten és te elnézed ezt és hallgatsz?”

RHEUMA

köszvény és
idegfájdalmak
valódi gyógyszere a

TOGAL

A TOGAL-t elismeri
zerencsés összeté-
lenél fogva — a mi
nagyon fontos — érze-
ny emberek is jól
űrik. E hatásban
ömögöj a TOGAL
egyik alkotórésze, a
CHININ is, mely zín-
en fájdalomcsillapító
és a szövetekre erősítő
léleg (tonizálólag) hat.
TOGAL erős higysav-
oldó és bakteriumölő és meg-
van az a kiváló képessége, hogy
a kórokozó anyagokat a szer-
vezeiből gyorsan kiküszöbölj.

CSINÁLJON EGY

TOGAL-KURÁT

TOGAL a reumatikus betegsé-
gek kezelésére egyszerű és
gyógyulást gyorsítja.

Togal

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, április 7.

Bucuresti. 19: Hírek. 19.15: Bach hang-
verseny. 20.25: Rádiózenekar. 22.25: Ven-
dégloji zene.

Budapest. 6.45: Torna, utána hanglemezek.
10: Hírek. 12.05: Fuvószene. 17.20: Hang-
lemezek. 18.30: Gordonkaszóló. 20.30: Szal-
onzene.

Bécs. 20: Rádiózenekar. 22.10: Orgonaszóló.
Belgrád. 22.20: Zongora- és brácsaegyüt-
tes.

Brüsszel. 20.05: Schubert: Három a kis-
lány részletek.
Droitwich. 17.20: Vonósnegyes bariton da-
lakkal.

Osló. 22.15: Női énekkar.
Regional. 19.50: Balalajka dalokkal.
Toulouse. 18.40: Alpisi dalok. 05: Könnyű
zene.

Varsó. 17.15: Könnyű zene. 20: Wagner
A bolygó hollandi.
Zágráb. 21: Hangverseny.

Szerda, április 8.

Bucuresti, 17.15: Motzoi zenekar. 19.55:
Mozart: Don Juan, opera.

Budapest. 6.45: Torna, utána hanglemezek.
10: Hírek. 12.30: Hírek. 13.30: Hanglemezek.
18.40: Szalonzene.

Bécs. 19.30: Rádiózenekar.
Belgrád. 18: Hanglemezek.
Brüsszel. 18.15: Jazz. 19.30: Wagner: A
nürnbergi mesterdalnokok, opera.

Droitwich. 23.20: Rádiózenekar.
Hilversum. 17.45: Orgona.
Ljubljana. 20: Opera.

Párizs. 21.15: A köztársasági gárda saxo-
fonnyegese.

Regional. 22.15: Katonazene.
Strasbourg. 17.30: Haydn, Csajkoszkij,
Wagner művek.

Toulouse. 22.40: Jazz. 0.20: Vadászkiált.
Varsó. 21: Chopin művei. 23.05: Szalonzene-
lemezek.

— 3800 bevándorló márciusban. Jeruzsá-
lemből jelentik: Az ITA úgy értesül, hogy
márciusban 3800 zsidó bevándorló érkezett az
országba. A hír örömdetes módon jelzi a pa-
lesztinai gazdasági élet újabb fellendülését.
Februárban a bevándorlás csak 2400 lélekre
rugott. A márciusi bevándorlás már a múlt
évi rekord-bevándorlás havi átlagát közelíti
meg.

ביה ישיבת "חתם סופר" קלוש
הודעה

לרגל סדרת בנין בית השיבה יקובלו בזמן
הבועה בחורים רק במספר מוגבל הרוצים להתקבל
ישלחו ככתב בקשה אל ועד השיבה ובמוצא
יום יקבלו השיבה בכתב.

קל וש יעא יג ניסן רצ"ז לפ"ק
כנהלי השיבה
Jesivath Chasam Szofer, Cluj, Str. Berthe-
lot 11.

KÖZGAZDASÁG

A cluji iparkamara erélyes akciót indított az utazó kereskedők ellen

Cluj, április 6. (Az Uj Kelet tud.) A válto-
zott viszonyok hozták magukkal, hogy az
ugynevezett utazókereskedők száma újabban
feltűnően elszaporodott, a legális kereskede-
lem nem csekély kárára. Ezek az utazó keres-
kedők megszállnak valamelyik városban és
árúkeszleteiket, vagy kollekciójukat egy szál-
lodai szobában kirakva, úgy közvetlenül a ve-
vőknek, mint a detailkereskedőknek eszközöl-
nek eladásokat.

A bucaresti értéktörzs irányzata az elmúlt
héten hullámzó volt. A fixkamatozású papí-
rok piacán csak a május hó 1. szelvényese-
dékségű renték tartják árfolyamaikat, míg a
többiek lanyhák. A Stabilizarea egy ponttal
45-re lanyhult, a Desvoltarea változatlanul 36.
A Renta Improprietairei 39.5, az 1933 évi
renta 41 lej. Az Inzestrarea kötvény nagy
címlete 53, a kis címletek 49.71 lej. Az adó-
bon 35.5-re lanyhult. Az 1935 évi 3 százalékos
Consolidarea kötvény 26.35 és fél. A bank-
részvények tartottak. A Banca Naționala
részvény 100 lejell 4550 lejre, a Româneasca
300 lejre javult, a többi változatlan, a Comro
120 lej, a Credit Român 260 lej, a Credit In-
dustrial 560 lej. A biztosítási papírok tartot-
tak, a Dacia Româna 250 lejell 4650 lejre
javult, a többi változatlan, a Generala 1450
lej, az Agrícola Fonciera 225 lej, a Naționala
225 lej. A petróleumrészvények lanyhák. Az
Astra Romana 10 lejell 990 lejre, a Steaua
Romaniei 5 lejell 410 lejre lanyhult, a Con-
cordia változatlanul 420 lej. A Credit Minier
256 lej. A Redeventa 160 lej. Az ipari rész-
vények is lanyhák. A Resita 10 lejell 495 lej-
re, az S. T. B. 30 lejell 1510 lejre, a Letea 5
lejell 695 lejre, a Mica 5 lejell 1720 lejre lany-
hultak.

RÖVID ÜZLETI HÍREK. A cluji körponti
működő Hírlétszövetkezeti Központ (Ali-
anța Cooperativelor) Tg.-Muresen vajfeldol-
gozó üzemet állított fel, melynek vezetői Ele-
kes Béla és Derdák Ferenc. — Mica S. A.
Miniera aranybányávalat érdekeltséget vál-
talt a Mines d'Or de Transylvanie francia
aranybányatársaságnál. Az érdekeltség-vál-
lással egyidejűleg a Mica vette át a francia
társaság erdélyi aranybányáinak technikai
vezetését. — Grupajul Român S. A., akkor,
amidőn a CFR az 501 és 502 gyűjtőcsomagtarifa
tarifát életbe léptette, egyezményt kötött az
Unitas szállítási vállalattal, melynek értelmé-
ben az Unitas évenként 1,750,000 lej nyereség-
részesedést kap. Az 502. gyűjtőcsomagtarifa
hatályon kívül helyezése következtében a
gyűjtőcsomagforgalom jelentékenyen vissza-
esett, ezért a S. A. Rom. de Grupaj, amely a

A cluji bórkereskedők és kalapszalonn-tulaj-
donosok panaszára, az iparkamara vezetősége
megkereséssel fordult a rendőrséghez, mely-
nek közgei kiszállást eszközöltek a cluji szál-
lodákba és az ott lakó utazókereskedők ellen
kihágási jegyzőkönyveket vettek fel. A vizs-
gálat folyamán megállapítást nyert, hogy az
utazókereskedést főleg a bór, kalap és sző-
nyegszakmában üzük erőteljesebben.

Grupajul Roman jogutódja, azt kérte, hogy az
Unitas az 1,750,000 lej évi nyereségreszesedést
annak egyharmadára csökkentse. Az Unitas
erre nem volt hajlandó, s a Grupaj döntőbíró-
ság összehívását kérte. — Minisztertanács hatá-
rozata értelmében az állami hatóságok, me-
gyék, községek, autonóm intézmények nem
adhatnak el makulaturapapírt magánkereske-
dőknek. A teljes mennyiséget a papirközpont
vásárolja meg kgr-onként 1.20 lejért, mely-
ből 50 banit kap az állam és 35—35 banit az
Asociația Cercurilor de Gospodine és a Socie-
tatea pentru Ocrotirea Tinerelor Fete. A pa-
pírközpont a makulaturapapírt nem hozhatja
kereskedelmi forgalomba, hanem azt köteles
papírgyártásra felhasználni. Jellemző, hogy
amikor a magánkereskedelemben a hulladék-
papír ára 1.50—2 lej, a makulaturapapír pe-
dig 8—9 lej, ugyanakkor a papírközpont
mindkét papírmínőségét 1.20 lejes egységáron
kapja meg. — Columbia gramofon r. t. Bu-
caresti, május elsejével cluji fiókját eddigi
cégevezetőjének, Wasserstrom Pálnak adta át,
aki azt saját számlára fogja vezetni. — La-
feco r. t. cégevezetéssel Brasovban 1 millió
lej alaptőkével új vállalat alakult, amely ga-
bona, mag és szénkereskedéssel foglalkozik.
Az új vállalat igazgatóságában helyet fog-
lalnak: Feller Dezső, dr S. Grossberger, Ste-
lian Marculescu, dr Leo Peritz. — Textile-
mission r. t. elnevezéssel 500,000 lej alaptőké-
vel új r. t. alakult Clujon, amely textil, kö-
tött- és rövidárú eladásával foglalkozik. Igaz-
gatósági tagjai: Ing. N. Cassovici Bucuresti,
Nic. Rizescu Bucuresti, Salomon Adolf Cluj,
Bajkó Béla Brasov, Nussbaeher Vilmos Bra-
sov. — A fágáras robbanóanyaggyár glice-
rin gyártására rendezkedik be. — Romitex
Timisoara 9000 orsóval pamutfonódat állít be.

— Doktorrá avatás. Davidovits Albert, jog-
szigorlót (Medias) szombaton a cluji Ferdin-
and királyi tudomány egyetemen az összes
jogtudományok doktorává avatták.

Garantált kóser פסח פשוט tehén- és
bivalyfej kapható Schwartz Ignácnál Str.
Gen. Poetas 23.

A híres
borotva-
pengék

AVERUS

Elsőrangú svéd
acé ből.

Tartós vágás.

KERJE MINDENHOL!

Képviselet: H. Binder, Bucuresti, Calea Câ-
lărașilor 80.

CONVOCAȚIE

Fabrica de Sifon „Mercur” S. A. din Cluj,
cu onoare invită la adunare generală ordi-
nară a doua, ce se va ține la sediul din Cluj,
Str. Legiunii Ardeleni 31, în ziua de 17 Ap-
rilie 1936, orele 11 a.m. pe toți acționari, cu
următoarea ordinare de zi: 1. Raportul con-
siliului de administrație, despre gestiunea
anului 1935. 2. Aprobarea bilanțului. 3. Ra-
portul comitetului de cenzori. 4. Eventuale
propuneri. — Direcțiunea. — Bilanțul la 31
Decembrie 1935. Active: Mobilier 918.471;
Cassa 1143; Profit si pierdere pe anul 1934
Lei 128,514.60; mărfuri Lei 3052; animale Lei
34,000.—; debitori Lei 22,766.—; pasive: Ca-
pital Lei 600,000.—; creditori 447,276.—; Pro-
fit si pierdere 1935 Lei 60,670.60. — „Mercur”
S. A. Fabrica de Sifon, Cluj.

APRÓ
HIRDETÉSEK

Házasságokat biztos eredményel közvetít
a széleskörű összeköttetéssel rendelkező
„MIREA” iroda Cluj, Regele Ferdinand 116.

Villatellek Grigorescu-ut végén, a Török-
vágásban eladó. Értekezni dr Krausz Imre
ügyvédnél, Str. Regina Maria 6. 12—2 és 4—7
óra között.

Szállodának, pensiónak igen alkalmas épü-
let Clujon, főutcában, jutányos áron eladó. Ér-
deklődni: Ludovic Vermesnél, Str. Neculcea 2,
d. u. 4—6-ig.

Házassága ügyében keresse fel bizalommal
irodánkat; számos hölgyek, urak vannak elő-
jegyzve. Válaszbélyeg melléklendő, „Emelka”
Cluj, Juliu Maniu 18.

Ratkárnak, vagy csendesebb műhelynek fél
szuterén, cca 60 négyzetméter területű, beto-
nozott helyiség, Cal. Reg. Carol II 9 alatt má-
jus 1-re kiadó. Értekezni ugyanott a deska-
raktári irodában.

Tárgul-Lápusului főterén, kiadó május 11
re, vendéglő és szálloda összes mellékhelyi-
ségekkel. Érdeklődni: Elum Jenőnél, Cluj, Str.
Grigorescu 77-a.

Gyermekjáték szappanbuborékhoz kapható:
„Heinrich” lerakat, Memorandului 4.

Eladó kerti butor, többféle régi butorok,
úvegek, stb. Piața Unirii 6.

Купи
Különbféle peszachi cukrász-sütemények már
hétfő reggeltől kezdve az egész ünnep végéig
kaphatók Adlernál, Str. Neculcea 4. (ABC-vel
szemben).

Azsurozőgép teljesen jókarban sürgősen el-
adó. Cim: Terkeltaub Mihály Oradea, Piața
M. Viteazul 5.

Eladó ház, kedvező fizetésért, azonnal be-
költözhető szoba, konyha, hamra, szénapiac
mellett, szép sarok telekkel. Török Sándor,
Gh. Tamas 20.

Belvárosban, kertés házban, három szobás,
modern lakás, május 1-re kiadó. V. Alexan-
dri 8.

Eladó 1000 mázsa, exportra alkalmas pri-
ma préselt széna. Érdeklődni Gidáli Pál, Cris-
tur, jud. Odorheiu.

Ernyőkészítést, javítást, fehéreműlavarrást
olcsón vállal Ernyőüzem, Reg. Ferd. 21.

Ort. kóser és dietikus főzéshez értő idősebb
bejáró főzőnő, idősebb házaspárhoz kerestetik.
Cim a kiadóban.

Bemutató előadások:

LUDUSON április 8, 9-én

TOPLITAN április 11-én

ARADON április 15, 16-án

a Central Mozgóban

1. Valóság
ser" fo-
élelmiszert
lehetett hin-
az étel meg-
hogy ami n-
és a „kóser”
zatokat.

Most ráj-
megjelölés-
„nemzeti” f-
igen, nemza-
zetibb, a ha-
zetibb, a ha-
tobb és ha-
vagy a nem-
nik Párisba
len megszár-
mely mege-
kóser. Ezt
szedős Bou-
tagadásba
szédra célo-
„emesz kös-

De mit f-
másik olda-
hadasz”, a
és legorth-
rány-falatj-
De még

a sarokra
van az üzl-
fience-nek
nem hiszi,
seltetnek
hirdeti: „
Joel Halev

Termész-
jegyziború-
detik. A f-
gat és ug-
az „Adasz-
lölés disse-
cia szöveg-
ne”.

Amint
vü. Legin
Temple-én
megbizni,
szelg a f-
hadrin” —
rubbakna
olyan for-
mészárszé-
jobbrol a

Itt a „
rint érten-
la porte,
vendégek
tulságosa
vetkező
chen der

2. Páiz
Barditsch
hogy iva
ugyanazt
ily büszk
„Fabriq
sem híbe
vel ezelő
a pusztá
lékezésü
talan ke-
hogy mi-
ghettöb-
rolni; a
ételből

3. Na
jek
reklám-
azok a
tek nag

az e
sen
cest
mac
nütt
Min
Ara
tás
Her
Az e
a köve

A párizsi gettó

Írta: EGON ERVIN KISCH

1. Valóságos polgárháború folyik a „kóser” fogalomért a Quartier Saint Paul élelmiszerüzleteinek cégtábláin. Eddig azt lehetett hinni, ez a szó annyit mond, hogy az étel megfelel a rituális előírásoknak és hogy ami nem kóser az egyszerűen tréfli, és a „kóser” tulajdonság nem ismer fokozatokat.

Most rájöttünk arra, hogy a „kóser” megjelöléssel éppen úgy vagyunk, mint a „nemzeti” fogalommal: az egyik párt, hát igen, nemzeti, a másik, mindenesetre, nem zeti, a harmadik, meg kell adni a legnem zeti, a harmadik, meg kell adni, a legnem tibi és ha nem lépsz a kötelékébe, árulója vagy a nemzetnek. Hasonló licitáció történt Párisban a rituális étkezéssel is. Egyetlen mézarszék van a Rue des Ecoiffes-on, mely megelőzi a három héber betűvel: kóser. Ezt az egyszerű beismerést a szomszédos Boucherie, Charcuterie et Triperie tagadásba veszi és sokatmondóan a szomszédra célozva magáról így nyilatkozik: „emesz kóser”, én valóban kóser vagyok.

De mit használ ez neki, konkurense a másik oldalon ekként dicsekszik: „sómre hadasz”, a hit őrzője, úgy hogy nála a leg- és legorthodoxabb is elfogyaszthatja bárány-falatját és libacombját.

De még biztosabba megy ez ember, ha a sarokra indul, ahol annak a mézarszék van az üzlete, aki egyfelől Maison de Confiance-nek jelöli magát, másfelől azonban nem hiszi, hogy vevői „confiance”-szal viseltetnek iránta, amiért is nagy betűkkel hirdeti: „Haschgoche von Rov Horav Reb Joel Halevi Herzog, schalito.”

Természetesen a szigorú, szigorúbb és legszigorúbb rituálitást héber betűkkel hirdetik. A francia fordítás minderről hallgat és ugyanazon üzlet fölött baloldalon az „Adasz Jisroel” hiperorthodox megjelölés díszel, míg a másik oldalon a francia szöveg ezt hirdeti: „Boucherie moderne”.

Amint látjuk, mindez valóban kétnyelvű. Leginkább azonban a Rue Vieille du Temple-én lévő „Haifa” vendéglőben lehet megbizni. Itt ugyanis az étel tetején díszel a felírás „kóser lemhadrin min lemhadrin” — kóser a szigoruaknál is szigorubbaknak, másodsorban itt nem csinálnak olyan fordítási trükköket, mint annál a mézarszékknél, mely balról modern és jobbról Adasz Jisroel akar lenni.

Itt a „Haifában” a fordítások szószert értendők. Az ajtónál például „ferméz la porte, s. v. p.” felírás áll és miután a vendégek francia tudásában nem biznak tulságosan, a francia szöveg alatt a következő felírás szerepel: „Bitte zu fernachen der Tür beim Herausgehen.”

2. Pain Azymé-nek nevezik franciául a pászkat. Egyetlen Schepetowka-i vagy Barditschew-i mácsesütő sem sejtette, hogy üvadékaik Párisban fogják üzni ugyanezt az ipart és pékműhelyük fölött ily büszke szavak fognak ékeskedni, mint: „Fabrique du pain azymé”. Az öreg Mózes sem hihette, amikor három és fél ezer évvel ezelőtt kiadta szigorú rendeletét, hogy a pusztai vándorlás szenvedéseire való emlékezésül minden évben egy hétig kovásztalan kenyeret kell enniük a zsidóknak, hogy mi lesz ebből a parancsból. A párizsi ghettóban egész évben lehet mácses vásárolni; a „lemondás” ügyéből, az ünnepi ételből ingyen falat lett.

3. Napoleoni proklamációk, nem pusztán jelszavak és nem megszokott üzleti reklámok, valóban Napoleon proklamációk azok a szavak, amelyek a kis szatócs-üzletek nagy tábláin tündökölnek:

„Ami új mechanikus mácses-gyárunk, az amerikai mácses sistémája szerint édesen és a legjobb lisztből gyártja a mácses, árja szigorúan kóser, alegzitetesebb mácses egész Párisban. Kérjetez mindegyik párizsi mácses, mert az garantált. Minden mácses az 1934-es számot viseli. Arany érmet nyertünk az 1932-es kiállításán. A mácsesgyár Rav Joel Halevi Herzl haschgoche-je alatt áll.”

Az egyik ház bejárata fölött zászló leng a következő felirással:

„Itt az udvarban megnyitott egy új Epi- cerie, mely nagyon olcsón árusít. A legjobb és legfrissebb szchojre. A legjobb gyümölcsök és a legjobb tojások. Mindenféle bor és pesachi termék, Hech- ser Horav Herzogtól. Mindent haza küldünk. Sok pénzt spórolhat.”

Az uccai árusok is manifesztumokat adnak ki, különösen, ha standhelyüket változtatják:

„David Sonnenbloum, aki itt állott a kapuban, az udvarban nyitott putikot mindenfelől és olcsóbban árusít mind bárhol. Gyertek be, hogy meggyőződjetek róla, meglesztek lepve. Risikása, banán, narancs, alma, körte, krumpli, paradicsom, hagyma, spárga.”

Miután minden zöldség fajtáját felsorolta, nagy, kiemelt betűkkel hangsúlyozza még ki: „Légumes!”

4. Nem akkor költöztek be a zsidók a szabaddá tett párizsi pompa-negyedbe, a Quartier du Marais-ba és Quartier du Temple-be, amikor XVI-ik Lajost feleségével és gyermekével Versaillesből Párisba eskortálták és a grandszörök és márkik Koblenz-be menekültek. 1789 teien csak a keresztény hitű hontalan párizsiak, a szegény nép vonult be az elhagyott negyedbe. Így lett e negyed különösen híres és különösen olcsó lakóhely, ami később al- kalmos otthonul szolgálhatott a lengyel és orosz pogromok szegény menekülteinek.

Minden itt áll még, a paloták, a szegény nép és a zsidók és bizony az elmúlt 150 év alatt nem lett szebb egyik sem e három tényező közül. Ami a palotákat illeti, csak azt lehet mondani: sic transit gloria mundi. Itt van például a Rue Charlemagne 16. szám alatti ház, ahol egykor Bianca királynő, Szent Lajos anyja lakott. Ma Madame Korenbloum, születésű lakik itt, aki a gloria mundi transzforgalmat növeli és a harmadik emeleten lakik Chmoukowitz David, akinek az a hivatása, hogy a Madame Korenbloum segítségével világra hozott gyermekeket körülmetélje.

A Rue Jardins de St. Paul 8. szám alatt valamikor annak az embernek a palotája állott, akit Franciaországban nem tiszteltek kevésbé, mint Szent Lászlót, a kevésbé szent Rabelais háza. Itt, ahol Jaques Axel chevalise lakik, most is békéskedéssel foglalkozik, halt meg Rabelais és a Cimetière de St. Paul-ban temették el.

Ebben a templomudvarban más ismert embereket is temettek és egy ismerlent is, aki éppen ismeretlensége folytán lett ismert a történelemben: Az ember a vasmaszkkal. Aki azonban azt hinné, hogy egyszerű exhumálással kilehetne ázni a vasból öntött fátyolt, az sulyosan téved, mert a St. Paul-i temetőből nem maradt meg, csak a kapu, a sírok eltűntek és sehol semmi nyoma Rabelais, a vasmaszku ember és más nagy halottak csontjainak. Az St. Peter átjárón, mely a St. Paul uccából az St. Antonius uccába vezet és ahol a temetőkapu ive áll, ma Maurice Fin- quellchtein üzlete áll, aki ott bort és szent árusít.

5. A hely szelleme, a megcsontosodott konzervatív szellem még mindig itt táborozik az egykori arisztokrata negyedben. Parókák és atlasznadrágok, nem az ócskakereskedelem objektumai, kortársik, a lobogó tincsek és kftának úgy vonulnak végig az uccákon, mint egykor. E negyed polgárai patriarkális gondolatkomplexum rabjai, a vegyesházasság számukra épp olyan megbecsülendő, mint az újakosság számára a mesalliance volt és a Rue Pavén levő zsinagóga épp olyan becsben áll előttünk, mint a liga urai számára a Szent Pál katedrális.

A nagy ünnepeken a Szent Pál plebánia hasonlít Lengyelország és Románia zsidó hitközösségeihez, azzal a különbséggel, hogy ott a zsinagógák és imaházak száma stabil, hozzá igazodik az érdeklődők számához, míg ebben a párizsi negyedben az emberhullámszám miatt nem lehet számokkal dolgozni.

Birobidzán kiüríti, Hitler megtölti a templomokat...

RENDEZ-VOUS

Kölniviz, puder, arc- és szájlésték

Lerakat: Parfumeria INTERNAȚIONALĂ
București, Str. Cămpineanu 17.

Itt a táncterem az engesztelődés napján Isten házaivá alakulnak át, az egész vidéken alig van ház, mely ne épülne át a nagy napokon a földszintől az ötödik emeletig imaházakká. Pendlitz testek selymes szakállak és imaköpenyek alatt töltik meg a szobákat és az udvarok felé vezető folyosókat, hogy szinte féni kell, nehogy beomoljon testük alatt a helyiség. A kapu előtt gyermekek várakoznak (a fiuk bársonyban, a leányok, világosszínű ünneplőben, amíg „leimonak” és ledarálják az istentisztelet jelentéktelenebb részeit és a szülők kijönnek az uccára.

A „szabadgondolkodók” is zsinagógában töltik a szent napot. A Rue Lafayette gyémántszekulánsai, a Rue de Quatre-Septembre tőzsdései és azok a „macherek”, akik abból élnek, hogy a hontalanoknak és az igazolvány nélkülieknek „biztos” ígére- teket tesznek igazolványok és munka szer- zésére, — mindezek ma a köhögők és a héber szavak darálóinak tömeg körében egyesülnek.

Chasidok, hivatásos jámborok: a kórus vezetői. A gettó tipikus alakjai, mint amilyen Itzele Menagen és Efraim Ttritzik, — akik különben a kávéházakban árulják aktuális zsidó kuplékat, — szintén velük imádkoznak és köhögnek.

Velük köhögnek és imádkoznak még: Leon Blum szocialdemokrata választói, köhögnek és imádkoznak: Jebotinszky há- borus cionistáinak hívei, köhögnek és imádkoznak: Schwartzbart szomszédai, a

ki Petljura pogrom-generálist lelőtte; kö- högnek és imádkoznak: az anarchista Ata- man Machnow barátai; a mensevik Abra- movits elbarátai, a Carrean du Temple ruhakereskedői; azoknak a „műhelyek”- nek a tulajdonosai, amelyekben papucso- kat készítenek, trikóárut szőnek, nadrágo- kat gyártanak, bőrkabátokat varrnak, gu- miköpenyeket ragasztanak, női kabátokat vasalnak, fehérneműt varrnak. Nem imá- dkoznak és nem köhögnek és egyáltalán nincsenek itt e készülékek munkásai.

A női karzatokon megtárgyalják Chen- ne bath-Jechide, Hanna az egyetlen leány sorsát, akit a „Hajnt” című lap regényé- ben minden másnap elrabolnak a leányke- reskedők, hogy a következő napokon meg- meneküljön hűségese vőlegénye által. Egy idegen szomszédasszony alig értené meg beszédüket. „Meine Fiess gehn schon in die école” — ez semmiképpen sem jelenti azt, hogy a lábai járnak iskolába, hanem hogy a fiai: fiúk.

A nagy ünnepekre szóló ülhelyek a templomokban nem olcsók. A szegény em- ber számára olyan kiadás ez, hogy a bőj- tőt követő napon is bőjtölnie kell és a jó- módu sem ad szívesen annyi pénzt „termé- ketlen” célokra. De mit tegyenek, — egy- szer egy évben meg kell hozni az áldozatot az élő gyermekek kedvéért, hogy legyenek vallások és a halott szülők kedvéért, akik mindig is vallások voltak, — anél- kül, hogy megspórolták volna a pogromo- kat és utódaik számára a párizsi „Plätzl”- be való menekülést.

Figyelem!

A SZERENCSE NEVÉBEN!

Idejében
vegye meg
SORSJEGYÉT!

Az Állami Osztálysorsjáték második-osz- tályu húzása április 15.-én közvetlenül húsvét után lesz. E miatt a sorsjegyáru- sító ügynökségek nem adnak el és nem ujtanak meg sorsjegyet csak
ÁPRILIS 11.-ig. SZOMBATIG,
húsvét előestéjéig.

Tehát minden játékosnak fontos, hogy a sorsjegyet idejében vegye meg.

Húzás húsvét utáni héten lesz. Miért ne járuljon a többi ünnepi örömhöz, a leg- nagyobb öröm: egy sorsjegynyeremény is.

★
AZ
ÁLLAMI
SORSJÁTÉK

VISSZA A NAP ALÁ!

— Áron Dávid Gordon —

Elt Kassa mellett, Abaujszínán egy jávakkal dusan megáldott Szimehá Bródy nevű zsidó, akinek már az ősei gazdagságban éltek, büszke család, Rasi leszármazottjainak vallották magukat, szép tradíciókkal. E hagyományok közé tartozott, hogy a család legidősebb fiúgyermekét valamelyik híres jesivára küldték és nem törődtek vele, ha Hollandiában, vagy Lengyelországban, vagy akár orosz földön működött ez az iskola. Fődolog, hogy nagy ember vezesse.

Szimehá Bródy a múlt század derekán került haza a voloschini jesiváról, ahol ugyan a chaszid-ellenes vilnai gáon szellemében tanítottak, de Szimehá erősen vonzódott a lelkes szektáriusok felé és amikor hazajött és megházasodott, sok chaszid-szokást honosított meg otthonában. Házi-temploma mellett hosszú házat építtetett, tíz jámbor számára, akik csak a szentségeknek éltek, korán keltek, megfürödtek, tanultak, imádkoztak és éj derekán a földön ülve gyászdalokat énekeltek az elpusztult Jeruzsálem miatt. Szimehá Bródy köztük töltötte szabad idejét, mert szeretett a hitatos élet-örömeiket, de éppúgy kedvelte világot megvető groteszk tulajdonságait is. Néha, amikor válságok gyötörték, kiment az erdő szélére fekvő kicsiny temető halottas házába, ahol zsolnárok és imák után befeküdt a koporsóba, amit saját maga ácsolt össze valamelyik régi caddik példájára, hogy érezze az élet kurta semmiségét és az örök mulandóságot. Ugyanezt cselekedte, amikor váratlan sikerei voltak, nehogy az öntelenség csuf bünébe essen.

Négy fia közül Micha volt a legidősebb. Fegyelmezett logikája, üzleti eszéi gyermek. Abban az időben vizsgázott Kassán a papoknál, amikor a Bródy birtokon megszállott egy vándor rabbi. Messze földről jött, az orosz Berdicsévből, ahol egykor a nagyhirű rebbe Lévi Jiechok tanított. A szombat esti lakomán elmondotta a caddik két esetét. Az egyik szólt a vízfordóról, akit a caddik Áv kilencedikén, a Szentély elpusztításának emléknapján szokása szerint meglátogatott, hogy tőle is kegyes adományokat kérjen azoknak, akik a vízfordónál is szegényebbek. A vízfordó el látta a dolgát és a nagy böjti emléknap ellenére megette rendes lakomáját.

— Te bizonyára megfellekedtél a böjtnapról — szölgötta meg a caddik.

— Dehogyan fellekedtem meg — mondotta a vízfordó — nagyon jól tudtam, hogy böjt van.

— Tudtad vajjon, hogy ezen a napon, Áv kilencedikén pusztították el a jeruzsálemi Szentélyt.

— Tudtam. Hogyne tudtam volna!

— Talán beteg vagy és a böjt nehezdedre esett volna.

— Egészséges vagyok.

— Nos, akkor miért nem tartottad meg a böjtöt?

— Mert nem akartam! — mondotta vakmerően a vízfordó.

A caddik ekkor felemelte szemét az ég felé és így szólt: „Világ Ura, lásd milyen igazságosak Izrael néped gyermekei. Még a bűnös is óvakodik attól, hogy letérjen az igazság útjáról.“

A caddik másik esete tolvajokkal történt meg, akik valamelyik éjszaka belopóztak a házába. Kerestek valamilyen értékes tárgyat, de nem találtak. A caddik nem tudott aludni. Odaszólt a másik ágyban pihenő feleségének:

— Ezek azért jönnek hozzám, hogy Isten szavát hallgassák tőlem, én pedig itt fekszem lomhán kinyújtózva.

Amikor a tolvajok hallották, hogy a ház ura ébren van, elfutottak. A rebbe azonban föluggott ágyából és utánuk kiállt:

— Testvérek, azonnal felöltözködöm és tanulok veletek néhány szakasz misnájleszt.

Amikor a tolvajok ezt meghallották, mégjobban elkezdtek futni.

* Szabó Imre Készülő új könyvének („Regényes portrék az új zsidó történelemből“) egy részlete.

A rabbi odafordult felesége felé.
— Milyen bolondságot követtem el! — mondotta. Miért is mondtam, hogy misnájleszt tanulnék velük. Ezek bizonyára élesezű emberek, akikkel gemorét kellene tanulni kommentárokkal. Nem csoda, hogy elfutottak.

Szimehá Bródy a kegyes két eset hallatára valósággal megrendült és elhatározta, hogy fiát a caddik városába küldi, Berdicsévből, ahol akkor több kitűnő jesiván tanítottak. A nagy ünnepek után a fiatal Micha Bródy már a berdicsévi iskola növendéke volt. Ugyanakkor a podoliai erdősegekből odajött egy keskenyhátú fiú, lángoló szemében a természethez érzett fanatizmussal. Ő nem járt világi iskolába, de azért sokat merített az „idegen“ ismeretek forrásaiból, megtanult oroszul, németül és franciául. Áron Dávid Gordonnak hívták.

A két fiú a ros-jesiva rendelkezései szerint együtt lakott. Írásaik tanúsították, hogy önállóan olvassák a Talmud és kommentárjainak szövegét, azon túl pedig körülvitázott és homályos talmud problémákat eredeti és egyéni módon tudnak megoldani.

A gondozott, jól öltözködő, gombolyú Micha Bródy eleinte idegenkedett az ösztövről, horpadt fiutól, de néhány napos együttlét után érezte az esendő gyöngye ifjú szellemi kiválóságait: meg kellett őt szeretni és becsülni. Szerette és becsülte, de nem hódolt neki. Egyik estén, amikor „külső dolgok“ról disputát engedtek, hosszú vitába elegyedett új barátjával a Palesztinába való visszatérésről.

— Erec Jiszrael — mondotta a vita során Micha — bennünk van, az imáinkban, a vallásunkban. Mi elvégre ott vagyunk az országban, ha megtartjuk szokásainkat és a régi törvényeit. Elhetjük Dávid király szép korát, átélhetjük a szomorú és harcos korszakot is, Matiszjohu ben Jochanan idejét chanuka estéin. És Titus idejét érezzük a meleg Áv hónap napjaiban. Si-runk az elpusztított Jeruzsálem fölött. Mi értelme lenne ténylegesen is ott élni az országban? Romokban van, koldusok jöbégatnak, fellachok rabolnak benne, mohamedán, meg másféle papok lopják a napt, szent emlékhelyeinkre is idegenek ügyelnek, Ők gyűjtik a méceset Ráchel anyánk és királyaink csontjai fölött.

— Téged ez a kettős élet kielégít? — kérdezte Áron nagyon higgadtan, valami fájdalmas gunnyal, ami Michat kilendítette büszke önteltségéből.

— Kettős élet! — vetette vissza a másik kissé elfogódottan. — Mit beszélsz kettős életéről?! Nekem Erec Jiszrael a vallásom, a hazám pedig az ország, ahol élünk. Hol itt a kettős élet? Minden ren-

des embernek van vallása és van hazája.
— Nem gondolod, hogy a mi fajtánk legtöbbször csak vallása van, de nincs hazája? És a kettő között mi a fontosabb?

Micha pillanatig gondolkodott.
— Egyformán fontos a kettő — felelte akaratosan. De akinek nincs hazája, az legyen kétszeresen vallásos, hogy az isten jobban feléje fordítsa arcát.

Dávid értelmetlenül nézett barátjára.

— Mindjárt megmagyarázom — heveskedett Micha. Ismered a midrást ugy-e? Ábelt szerette az Ur, mert hogy üldözött volt, nem pedig Káint, aki üldözött: Noét szerette, nem pedig romlott generációját. Ábrahámot, nem pedig Nimródót. Izsákot és nem a filiszterusokat, Jákobot, de nem Ezsaut, Józsefet és nem üldözött fivéreit; Mózeszt szerette, nem Fáraót; Dávidot és nem Saul, Izrael népét, nem pedig az Izrael üldözött nemzeteket, miként írva vegyon: „Téged választott külön kincsként népeül.“ Papos, kenetes beszédére Gordon hidegen válaszolt:

— Ismerem a midrást, de ezzel nem lettem okosabb. A könyvben szépen elfér az az erkölcs, amely jámborságot hirdet eslekvés helyett. Az életnek azonban mások a törvényei. Különb is a mai bonyodal-makat nem lehet tisztázni idézetekkel. Papok mestersége. Ebből a midrásból különben is arra kell következtetni, hogy a mi népünk minden szerencséje és üdve, hogy algy maradjon. Látom, arra kényszerítasz, hogy most már én is idézzek pár szót a Talmudból.

Leemelte a könyvespolcra az egyik bőrkötésű kötetet, kicsit lapozgatott benne, aztán csontos ujjával rábökött a sorokra és olvasott: „Izraelnek minden gyermeke királyi sarjadék.“

Becsapta a könyvet és beszélt:
— Így is lehet, úgy is! Látod milyen keveset jelent az írott szó! Bizonyos időben, bizonyos körülmények között azt kellett írni, aminek máskor az ellenkezőjét. Tulteng bennünk az írás, a szellem. Ne ijedj meg, amikor azt mondom, hogy talán egyik katasztrófája ez a zsidó népek. Magunk is szellemek vagyunk, kísértetek, azért idegenkednek tőlünk a népek. Nem lehet megszokni kísérteteket.

Nem lehet megszokni kísérteteket!...

A szavak maguk is kísértetiesen hangzottak. Micha megijedt ettől az igazságtól. Annyira rácsapott a furcsa kép, hogy hirtelenében nem is talált ellenvetést.

— Milyen kiutat látsz a katasztrófából? — kérdezte Micha ijedten.

— Vissza a Nap alá!

Micha nem értette.
— Azt akarom mondani — magyarázgatott Áron Dávid Gordon, — hogy a zsidóknak megint ki kell menni a Természet-

be. A földből kell élniök egy meghatározott helyen. Élniök kell, érted, nem imbolynogni, mint a kísértetnek. Vissza kell hódítaniök a földet.

— Hol?

— Mindenütt, ahol élnek, de főleg és elsősorban Palesztinában.

Micha észrevette Dávid szemében a lángot és visszanyerte egyensúlyát.

— Fantasztá vagy, bizonyára Dávid Alroy jár a fejedben, vagy Reubeni, vagy Sabbataj. Visszavinni a zsidó népet oda, ahonnan a galutba zavarták! Nem ez kell nekünk, hanem az, hogy mi, akik haladotabb országokban és jobb viszonyok között élünk, megsegítsünk titeket, akik száz év előtti állapotok közé kerültök, mint mi?

— De mi történi, ha ti is hasonló állapotok közé kerültök, mint mi?

Micha föl pattant.
— Meg vagy tisztára örülve! Hiszen törvénybe iktatott jogaink vannak és egyenlők vagyunk az ország minden polgárával. Nemességet kaphatunk, szavazhatunk, gyárat alapíthatunk, birtokot vehetünk.

— Ti néhányan. Di mi van a tömeggel? Ők sem élnek jobban, mint a mieink.

— Mondtam már, hogy segítjük őket, amíg föl nem tápaszkodnak. Erre pedig nálunk van alkalom. Sokan lettek jómódúak, egyszerű házalók és kocsmárosok házat vettek, fiaikat taníttatják, leányukat jól adják férjhez. Egyelőre nem is kivánhatunk többet. Ha az egyik bajba jut, megsegíti a másik. Ez a szép a zsidó életben. És így volt és így kell ennek lennie — heveskedett a kassai fiú.

Gordon kissé izgatottan válaszolt.

— Inkább ne lennének jótékonyak! Inkább ne gázolnánk az álommaradtak önéretébe. Nem ez a zsidó bajok megoldása. Egyetlen pozitívum benne, hogy földuszasztja az edakozóban a gógót és önteliséget. Mennyivel lett kevesebb a házaló és snorrer közöttünk, a gyökértelen közvetítő, amióta a magunk dolgait egyéni jótékonykodással intézzük? Adjunk földet a zsidóknak és huzzuk ki őket sötét zugjaikból a nap alá. Dolgozzanak, izzadjanak, imádkozzanak esőért, vessenek, arassanak és szépüljenek.

— Ott kint Palesztinában, — tette hozzá gunyos önfeláttal, — a szerencsés tájakról idekerült fiatal zsidó. Palesztinába! Mosolygott.

— Hogy lehet ezt megcsinálni, ezekkel a „kísértetekkel“? És hol a pénz ilyen nagyarányu akcióra?

— A pénz nálatok van. Apádnál és a többi gazdagnál. Vegyetek földet a zsidós káknak, nem birtokot, csak néhány hold földet, hogy legyen hely, amely felé tekeny gonddal néz, amiből életet tud kive-rejtekézni, a magát és a gyermekeiért. Adjatok nekünk módot, hogy a földön alkossunk és kiegyenesedjék a hátunk. Parasztk akarunk lenni.

Micha megint ismételte:

— Parasztk akarunk lenni. Milyen könnyű ezt mondani. Te is paraszt lennél?

A kérdés egyuttal szomorú célzás volt Dávid beteges fizikumára.

— Én is, hogyme! És velem együtt sok ilyen! A paraszti élet meggyógyítaná a tes-temet és kizavarná lelkemből a kísérteteket.

Éjfél tülkölt az ór odakint. A két ifjú fölállott, megmosta kezét, aztán számoly-ra ültek és gázszímkat énekeltek az elpusztított Jeruzsálem fölött, ahogyan az áhitatos régi szokás Izraelben.

A lakberendező segítőtársa Önnek. Megmutatja a legszebb és leg-harmonikusabb vonalat. Lakását egy-rendezi be, hogy valóban otthonává válik és örömet találja benne. Kiállításainkon megtalálja az ideális lakást és a legelőkeltebb minőséget.

SZÉKELY ÉS RÉTI BUTORGYÁR R.T.
TÁRGUL-MUREŞ — BUCUREŞTI, Tache Ionescu, 1 — BRASOV
Kivánságára kiküldjük meglátogatni eredeti rajzokkal

AZ ERDÉLYI

WIZO

A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

A régi és az új zsidóság utja

A régi népek élete, szorosan összefügg Istenről való felfogásukkal. Az emberek, saját formájukra alakították isteneiket és ez a tan a teljes romlásba vitte a hivek erkölcsi életét.

Ekkor lépett fel a zsidó nép és hirdette egy Istent, aki önmagával egy és nem változik, aki alkotója a mindenségnek, aki fenséges és mégis közel áll az emberekhez, az igazságosság Istent, ki végtelen szeretete tével veszi körül az embereket, pártolja a szegényeket és elnyomottakat.

Legelőször a zsidóság hozta az emberiség egyenlőségének eszméjét és mindazt, amit ma humanitásnak nevezünk, hirdette az örök békét a jövőendő ideáljának, hogy nép ne rántsion többé kardot, nép ellen.

Vezetőfőfiai azért neveztek a zsidó népet „a kiválasztott népnek”, ezzel nagyobb felelősséget és kötelességet akartak ráháritani. Isten szolgájának, tehát az ő tana végrehajtójának, egy magasabb erkölcsi világrend hirdetőjének tekintse magát.

Habár megvolt a népben a szilárdság, a határozottság, az idők folyamán sokszor közel járt ahhoz, hogy bizonyos eszméket tévutra tereljen. Így volt például a messiási eszme.

A Messiás utja

A zsidóság vallásos, bigottabb része a zsidókérdés megoldását, Cion megváltását misztikus alapon magyarázta, összefüggésbe hozza egy irreális Messiás alakjával. Tétlen messiásvárás volt ez, melynek helytelenségére már régen rámutattak a bölcsek. Egy chaszid zsidó családban történt, — mondja egy legenda — hogy az egyik fiúgyermek azt mondta, ha most ajtót nyitok Eliás prófétának, meg is kérdelem, mikor jön a Messiás. Ugy is történt, a gyermek ajtót nyit és megjelenik egy öreg zsidó. Kezet nyújt a gyermek: „Solem alechem Eliás próféta”. „Alechem solem, drága gyermekem.” — „Eliás próféta, Te biztosan tudod, mondd meg nekem, mikor jön a Messiás?” „Mikor jön a Messiás? Hát én is azért jöttem, hogy nézzem meg, hogy eljőhet-e?” „Hogyan, hát Te sem tudod, mikor jön, hát a mi chaszid jaink, a mi kabalistáink már rég kiszámították, hogy el kellett volna már jönnie.” „Itt a baj gyermekem, Ti számítgatók és nem dolgozotok, dolgozzatok, ne számítgassatok, akkor eljön a Messiás.”

Az igazi bölcsek tisztában voltak ezzel, hogy a zsidó nép problémája nem fog meg oldást nyerni sem a népek nagylelkűségéből sem puztán a civilizáció fejlődéséből. Csak mi egyedül segíthetünk árvaságunkon és a zsidókérdés megoldását saját magunkban kell megtalálnunk — a zsidóknak a zsidósághoz való visszatérésével, a zsidó népi élet újjászervezésével és a zsidóság-nak a zsidó országba való visszatérése által. Egy darab földet akarunk, amelyet zsidó munkások dolgozzanak meg, a hordozható állam megrögzítését akarjuk.

Cion igazi értelme Ezen folyamatnak a központja csak Palesztina lehet — Cion földje az, amihez évezredek lelki kapcsolatok fűzik a zsidóságot. Cion földje az, ami ma menedéket, munkát és kenyeret ad szegény zsidó testvéreinknek, Cion földje nem csak a materialis lehetőséget adja meg a zsidóság életének, hanem lehetővé teszi a zsidó tömegek teljes regenerálódását, hogy saját kulturájuknak és a maguk módján éljenek.

Tul vagyunk az álmodozó idealizmuson, tetteket és alkotást akarunk. Új időköt élünk és új zsidó kell — a mai század embere kell, kinek vére, mentalitása és minden vágyakozása zsidó, a szó legnemesebb értelmében. Ember legyen, zsidó legyen, ki rátaláljon saját magában a zsi-

dóra és ki tudatában legyen, hogy népe vére az ő haza után kiált.

Cion után, melynek a pora is szent előttünk, hisz őseink pora vegyült bele, az ígéret földje Cion, hatalmas harcok és világesemények színhelye, ahol a zsolttárosok és próféták annyi isteni eszmét hirdettek és ahol az egyetlen Istenben való hitnek első temploma épült, ahol legelőször ragyogott fel az igazság, a jog és a szeretet napfénye.

Multunk szép és nagy. Olyan nemzet vagyunk, mely mögött nagy történelem áll.

WIZO-HIREK

A cluji Wizo láthatatlan bálja. A cluji Wizo a legszebb eredménnyel fejezte be láthatatlan bál akcióját. A sikeres akcióban intenzíven vette ki részét a csoport munkabizottsága, Wertheimer Samuné elnökkel az élén. A csoport tagjai a sélkampányban is agilis munkát fejtenek ki.

Eiger Melanie látogatása Blajon. Március 9-én kedves vendége volt a blaji Wizo csoportnak: Eiger Melanie, a brasovi Wizo csoport elnöke látogatta meg. Nagy teastély keretében, tekintélyes számban összegyűlt közönség előtt két óra hosszat tartó előadást tartott, mely mindvégig lenyűgözte a hallgatóságot. Beszélt a palesztinai viszonyokról, a fejlődésnek indult ipart és a virágzó földművelést élénk színekkel eszette, statisztikai adatokkal mutatott rá Erec fejlődésére. Párhuzamot vont a cionizmus előtti és a mai Palesztina között. Meggyőző érvekkel igazolta annak szükségességét, hogy minél nagyobb földterületek juszanak zsidó kézbe, hogy minél több munkanélkülinek adhassanak kenyeret. Beszélt a zsidó anyák kötelességéről, megemlékezett a zsidóság nagyjairól és végül gyönyörűen beszélt a cionizmus vezéréiről, Herzlről. Beszédét nagy taps követte és a blaji Wizo asszonyok meleg köszönetet mondtak Eiger Melanie asszonynak nagyszerű előadásáért.

Careiben megalakult a Jung Wizo. Március 18-án délután tartotta meg a carei Jung Wizo alakuló gyűlést, amelyen Löbl Lajosné, a központ kiküldöttje, Reiter Adolfné, a Wizo elnöknője, dr Csengeri Imréné és Dr Róth Lajosné kívül a tagok vettek részt. Löbl Lajosné rendkívül megkapó, színes előadásban ismertette a Wizo célkitűzéseit, feladatait és palesztinai teljesítményeit. Beszélt a Wizo intézményeiről az Erecben, azoknak hasznosságáról. Elmondotta, milyen örömmel, lelkesedéssel és odaadással tanulnak azok a lányok is, akik kivándorlás előtt a legnagyobb kényelemhez voltak szokva. Nem volt nehéz figyelemmel kísérni az előadást, mert Löblné nagyon világosan, példákkel bizonyítva az érveit, hü és tiszta képet nyújtott egy a Wizo struktúrájáról, mint a palesztinai életről. Az elhangzott beszéd után tisztikart választottak, amelynek során Dr Róth Lajosné egyhangúan a Jung Wizo elnöknőjének választották meg. Alelnökök: Kaufmann Klári és Grosz Irén. Vigalmi elnök: Kripló Ottó. Vigalmi bizottság: Baumöhl Magda, Csengeri Klári, Fischer Klári, Gál Lili, Herschko-vits Mici, Jäger Annus, Kolb Sári, Klein Ily, Lebovits Annus, Schlesinger Tubi, Róth Klári, Róth Klári, Róth Lili és Winkler Edi. Pénztárnok: Kaufman Kató. Jegyző: Winkler Annus. Titkár: Niedermann István. Sajtó referens: Winkler Annus, KKL biztos: Fránkl Lola. Ellen-

Azonban a történelem értékesebb része a jövő. A zsidó nemzet jövője viszont akaratunk kérdése. És az akarat végtelenül nagy erő.

A lélekben kell elsősorban megvalósulnia Cionnak. Ha valamennyien, kik hozzánk tartoznak, a maguk cionizmusát, nem csupán szavakkal, hanem egész valójukkal fogják szolgálni, ha életüket valamennyien annak fogják tekinteni, hogy ez előkészület arra a megváltásra, amit Erec adhat nekünk — ha meg lesz a lelkek Cionja — tette kész emberek nagy közössége — akkor biztosak lehetünk, hogy Palesztina, Izrael országa és Cion új világgóság forrást lesz.

Lebovits Irén (Beius)

örök: Deutsch Kató és Fránkl Klári. Választmányi tagok: Schwartz Ella, Szenderovits Lili, Weisz Annus, Sicnermann Rezsinke, Friedmann Juci, Schwartz Mancsi, Pataki Cilli, Várad Mariska, Ceiger Irén, Benedek Annus, Izsák Helén és Kesztenbaum Rózi. Vigalmi alelnök: Berger Zsófi. Vigalmi titkár: Weisz Ducsi.

Handler Else Targu-Muresen. Handler Else, a timisoarai Wizo csoport elnöknője mult hét szerdán Tg.-Muresen volt reghini és toplitai Wizo látogatásai után. A tgmuresi Wizo hölgyek meleg szeretettel fogadták a központ kiküldöttjét, akit délután 5 órakor tartott előadást. Az előadás nagy hatást váltott ki és az asszonyok lelkesen ünnepelték Handler Elsét. Handler Else meglátogatta a zsidó iskolát és a héber óvodát, ahol meggyőződött arról, hogy a gyermekek igen szépen haladnak a héber nyelv tanulásában.

Wizol filmbemutató Reteagon. Március 22-én este mutatták be Reteagon egy összegyűlt közönség előtt a Wizo filmszalagot, mely palesztinai intézményeinket és a palesztinai asszonyunkat mutatja be. A film nagy sikert aratott. A rendezést Rosmann Beniné ügyvezető elnök és Farkas Hermanné titkár intézték. A vetítéget kezelték és a szöveg felolvasását Rosmann Beaci és Liefermann Sanyi végezték. A jegyek elárúsítása munkájában közreműködtek Legmann Jakabné pénztáros és Legmann Jakab.

Wizo élet Sibiu. A sibiu csoport tagjai szorgalmasan folytatják multévi programjukat, angol és héber nyelvórákat vesznek. A teadélutánok is nagyszerűen beváltak és a KKL munka is erősen fellendült. A Wizo hölgyek állandóan kihelyeznek újabb perselyeket és a sékelakcióban is kiveszik részüket. A legutóbbi Wizo délutánon, melytől a zsidó olvasókörben rendeztek, következő program volt: Eliás Emilné választékos román nyelven beszélt purim ünnepéről. Emi Samuné Újvári Péternek egy vidám kis novelláját adta elő nagy előadói készséggel. Ezután dr Révész Béla Moses Mendelssohnról tartott hosszabb és rendkívül értékes előadást, melyt a közönség feszült figyelemmel hallgatott végig.

A bajamarei Jung Wizo közgyűlése. A bajamarei Jung Wizo március 15-én tartotta meg rendes év. közgyűlést. Vértés Magda elnökű üdvözölte a jelenlevőket, majd Frankovits Bogó titkár részletes beszámolóját ismertette a csoport mult évi működését. Fried Rózi pénztáros és Ferenc Etus KKL biztos tartották meg beszámolójukat. A beszámoló után Katz Lulu társelnök megköszönte a lépő vezetőség nevében az irántuk tanúsított hálát és kéri a felmentvény megadását, melyt a közgyűlés honorál. Weisz Sándorné Wizo-elnököt kéri fel az új vezetőség megválasztásának levezetésére. Az utjonnan választott tisztikar: Elnökök: Vértés Magda és Katz Lulu. Alelnökök: Jakab

Manci, Frank Arany és Ferenc Etus. Titkár: Frankovits Bogó. Jegyző: Lébi Lenke. Pénztárnok: Fried Rózi. Ellenőr: Lebovits Piri. KKL biztos: Ferenc Etus. Vigalmi bizottság: Pataki Lili, Friedmann Cilla és Stern Bella. Kulturbizottság: Müller Edit, Teviovits Hajnal, Grünfeld Ilonka. Választmány: Rosenfeld Iboly, Darvas Klári, Becski Bella, Fülöp Gizi és Freundlich Rózi. Az új vezetőség nevében Vértés Magda elnök köszöni meg a bizalmat és azon reményének ad kifejezést, hogy a jövő év folyamán a Jung Wizo az eddigieknél is szebb eredményt fog tudni felmutatni.

A timisoarai „Hadassa” leánycsoport március 15-én Gombos Piri lakásán tartotta összejövetelét. Székely Magda állította össze a revüt. Guttreund Erzsi sorozatos előadását, Dubnow: „Zsidóság története” című könyv alapján, olvasta fel. Szabó Zsuzsi tőle megszokott szép előadásban adta elő Kiss József: „Mese a varrógépről” című versét. Március 18-án Werkner Baba lakásán tartotta összejövetelét a Hadassah. Reich Klári olvasta fel a revüt. Moravetz Zsuzsi Scholem Aleichem: „Das Messerchen” című novelláját ismertette. Scheer Evi Jean Tharaud „A kereszt árnyékában” c. könyvből olvasott fel. A „Hadassa” március 25-én Moravetzék lakásán tartotta összejövetelét. A csoport felhasználta Dr. Mirjam Scheuer kurzusa alkalmával tanult „újsághirelemzést” és egy igen érdekes újságcikket tárgyaltak, melyben szó volt a palesztinai telepítésről. Weismann tárgyalásairól Londonban és Herbert Samuel akciójáról. A tárgyalást Moravetz Zsuzsi, Baruch Klári, Moirnar Vera és Merb Kató vezették.

Wizo-élet Petrosaniban. A petrosani Wizo csoport az elmúlt szerdán teadélután rendezett, melynek keretén belül Schäffer Lipótné „A KKL története” címen felolvasást tartott. Dr. Halmos Brunóné a purim mulatságról és szervezeti ügyekről tartott az igen szépszámu közönség előtt beszámolót.

A WIZO és a sékel

A Wizo 8-ik tel-avi világgonferenciája a sékelakcióra vonatkozólag a következő határozatot hozta:

„A Wizo föderációk kötelesek tagjaik közötti intentív sékelaladási propagandát kifejteni. A londoni központi irodának pontos kimutatás közzétételére a sékelüket megváltott Wizo tagok számáról.”

Fenti határozat értelmében az összes Wizo csoportok sékelbiztos választanak körükből, aki kiosztja az asszonyoknak a sékelöntőket, megejti az elszámolást, amelyet azután a helyi sékelbiztoshoz továbbít. További feladata névsort készíteni az összes asszonyokról, kik a városban sékelüket kiváltották és még nem Wizo tagok, tagoknak megszerezni. A sékelüket kiváltott asszonyok kimutatását a sékelszámok megjelölésével kérjük a kampány befejezése után a központhoz eljuttatni. Minden erejükkel támogassák a sékelakciót, éppen arra való tekintettel, hogy

idén nincs kongressusi év, de különben is ez elsőrendű cionista kötelességünk. Az idén a zsidóság világpolitikai helyzetének súlyosbodása által fokozottabb kötelességünk megmutatni az egész világnak, hogy a zsidó nemzet összetart és hánvan vagyunk öntudatos, nemzeti zsidók. Kövesünk el hát mindent az akció minél nagyobb sikere érdekében. Világgonferenciái határozatunk alapján is bizonyítsuk be a Cionista Szervezetnek, hogy a Wizo asszonyok is legnagyobb mértékben cionisták és ismerik és teljesítik cionista kötelességüket.

A ZSIDÓ ASSZONYOK KÖZPONTJA az Erdélyi WIZO Hivatalos Lapja
Plata Asszonyi 4

Rokonunk, a szent, áldott legyen a maggidnak, a zalocnak, még jelképesen a szentestől. De h nek Sbarischból, hogy a mi rokonunk min, lelke a menny kiváló szónok volt, szent községeiben, temetve és hogy a Baal Sem Tovunktól, a meseritschi legnagyobb caddikja.

A rabbi sokat u hogy Izrael sziveit, aki a caddik beszéd nem nyugodott, an kelte. Olyan ember összes parancsait gatták, megszállott leme és megtértek zött is akadtak oly javultak, hogy mel üdvére. Róla mesé szer egy városba, zsidó élt, aki nem kezési törvényeit. közepén és elkiá vagytok és büntet külön is elment J szavakkal megmon Ur, aki a pogányo büntetést fog mé sirva fakadtak és ugyanazon a napo ket főztek, behaj nek víze főlásgask ugy állott, mint

Tizenhárom kö csak négy maradt rabbi Ascher Zelig től. A többiek Sal talékává lettek. anik sok örömet neknek. Aldjuk a lig, a caddig roko nyomatta a meg den pénzt erre ségedkezett neki, ré és ezüstjeit A is vásárba vitte, láthassa a könyv szony volt, amint rabbi, sem magg zsidó, aki becsül csak néhány órá sára minden nap

Egyszer rabbi szent községbe, I már nem nagy k boldogult rabbi meg több esztem kedők mind ide teiket. Rabbi A holott felkereste megánosokat is, végre valamelyik őt befogadni. R kért. A vendég és rabbi Ascher — Ascher Zelig ilyen nevű embé uccában. Mire a

„En a nagy z Amikor a vendé gedte neki legje tel szolgálta ki, kérdezte tőle. n lyik tanházban ta, hogy csütő Beth Hamidras valóban beszél mert nem akat tani azzal, hogy dikálni és hogy Magában azt s ugys el fogja már Berdicevi

Amikor azon caddik fia a vá lósággal zárán vözülték és az vele diskurált ligned, mert h nagyon elhany zizetekkel fog

A prédikáció

Irtá: S. J. AGNON

Rokonunk, a szentéletű rabbi Ascher Zelig, áldott legyen az emléke, fia a szent maggidnak, a zalocsei rabbi Benjeminak, még jelképesen sem tesz említést erről az esetről. De hála a szent rabbi Meirnek Sbarischból, hogy elmondotta nekem, hogy a mi rokonunk, a szent rabbi Benjamin, lelke a mennyek kincseskamrájában, kiváló szónok volt Zaleszczyki és Zalocse szent községeiben, hogy ott vagyon ő eltemetve és hogy a tant a mi szent rabbi Baal Sem Tovunktól ők a nagy maggidtól, a meseritschi Dov Beertől és a kor legnagyobb caddikjaitól hallotta.

A rabbi sokat utazgatott és prédikált, hogy Izrael szíveit megtérítse Istenhez és aki a caddik beszédeit hallotta, mindaddig nem nyugodott, amíg bűneit le nem vezekelte. Olyan emberek is, akik a szent Tan összes parancsait megszegték, ha őt hallgatták, megszálotta őket a jó tettek szelme és megtértek. A leggonoszabbak között is akadnak olyanok, akik annyira megjavultak, hogy méltók lettek a paradicsom üdvére. Róla mesélték, hogy bejött egyszer egy városba, Jasiba, ahol sok olyan zsidó élt, aki nem tartotta be a Tóra étkezési törvényeit. Ekkor megállott az ucca közepén és elkiáltotta magát: pogányok vagytok és büntetést érdemeltek! Aztán külön is elment Jasi zsidóihoz és szigorú szavakkal megmondotta nekik, hogy az Ur, aki a pogányokat megfenyíti, rájuk is büntetést fog mérni. Ekkor mindnyájan sirva fakadtak és magukba szállottak. És ugyanazon a napon összetörték mindazokat az edényeket, amelyekben tiltott ételeket főztek, behajították a folyóba, amelyek vére föllágaskodott a sok edénytől és úgy állott, mint egy fal.

Tizenhárom könyvet hagyott hátra, de csak négy maradt meg. Ezt a négyet fia, rabbi Ascher Zelig mentette meg a tüztől. A többiek Salocse égésénél a tűz martalékává lettek. Nagy kár a kincsekért, amik sok örömet szerezhetek volna a lelkeknek. Áldjuk azonban rabbi Ascher Zelig, a caddig rokonának emlékét, mert ki nyomatta a megmaradt könyveket. Minden pénzét erre fordította és felesége is segédkezett neki, aki eladta minden ékszereit és ezüstjeit az asszony konyhaedényeit is vásárra vitte, csak hogy nyomtatásban láthassa a könyvet, holott egyszerű asszony volt, amint hogy férje nem is volt rabbi, sem maggid, hanem csak egyszerű zsidó, aki becsületesen látta el üzleteit és csak néhány órát szánt a Talmud tanulására minden nap.

Egyszer rabbi Ascher árut hozott a szent községbe, Berdicsevebe. Berdicsev ma már nem nagy kereskedelmi város, de meg boldogult rabbi Ascher idejében, száz és még több esztendővel azelőtt a nagykereskedők mind ide jöttek lebonyolítani üzleteiket. Rabbi Ascher nem talált szállást, holott felkereste az összes vendéglőket és megánosokat is, hogy szobát szerezzen, és végre valamelyik vendéglős hajlandó volt őt befogadni. Rabbi Ascher külön szobát kért. A vendéglős érdeklődött neve iránt és rabbi Ascher megmondotta teljes nevét — Ascher Zelig. A vendéglős azt felelte, ilyen nevű ember nagyon sok van a zsidó utcában. Mire a vendég:

„En a nagy zalocsei maggid fia vagyok.“ Amikor a vendéglős ezt meghallotta, átgabogatta neki legjobb szobáját, a nagy tisztelt szolgálta ki, rabbinak szólította és meg kérdezte tőle, mikor fog prédikálni és melyik tanházban. Ascher Zelig azt válaszolta, hogy csütörtökön fog beszélni a kis Beth Hamidrásban; nem a ért, mintha valóban beszélni is akart volna, hanem mert nem akarta szállásadóját kiárándítani azzal, hogy egyáltalán nem is tud prédikálni és hogy ezt még sohasem tette. Magában azt gondolta, hogy csütörtökig ugyanis el fogja adni áruját és rég nem lesz már Berdicseben.

Amikor azonban híre járt, hogy a nagy caddig fia a városban van, a jámborok valóságosan zarándokolni kezdtek hozzá. Üdvözölték és az élő Isten szavairól kezdtek vele diskurálni. Ez fájt rabbi Ascher Zelignek, mert hiszen ő a tulvilági dolgokat nagyon elhanyagolta és legfőképpen napi üzletekkel foglalkozott. Amikor az embe-

rek elhagyták szobáját, sietett eladni üzlettársának az egész árut és leült tanulni. Ekkor álomba merült és álomában megjelent apja, aki megkérdezte tőle: „Mit csinálsz itt fiam?“ Ő pedig így válaszolt: „Jöttem, hogy eladjam az árut.“ Apja ekkor tovább kérdezte: „Fiam, mit mondtál a berdicsevi embereknek?“ A fiu így válaszolt: „Azt mondtam, hogy csütörtökön beszélni fogok a kis Beth Hamidrásban.“ Mire az apa: „Csak prédikálj fiam nyugodtan, ez így is illik hozzád.“ Erre a fiu: „De hiszen soha életemben nem szónokoltam még nyilvánosan.“ Az apa megnyugtatta: „Mint hogy már ígéretet tettél erre, a szavadat nem vonhatod vissza. De adhatok egy jó tanácsot. Inkább a nagy tanházban és szombaton prédikálj, mert ha csütörtökön beszélsz, akkor sokan lesznek, akik jönnének, de nem tudnak, mert el kell látniok üzleteiket. Csak a gazdagok jöhetnek, nem pedig a szegények. Azonfelül a kis Beth Hamidrás nem is tud befogadni annyit hallgatót és csak az fog jöhetni, akiknek erős a könyöke, míg a szerény emberek kint maradnának. Azért mondom, hogy

jobb, ha a nagy tanházban, szombaton beszélnél, ahol mindenki meghallgathat.“ A fiu megint ezt válaszolta: „De hiszen nem tudok prédikálni!“ Az apa ismét ezt mondta: „Ha a szószekekre lépsz, nem kell félned, mert én sugni fogok neked és te azt fogod mondani.“ Amikor ezzel jött elő a fiu, hogy fél a nyilvánosságtól, az apa megígérte neki, hogy segíteni fog.

Másnap rabbi Ascher Zelig kihirdette, hogy sabbath napján fog beszélni a nagy tanházban. S amikor szombat napja elérkezett, az egész város felvonult, hogy meghallgassa beszédét. Ő pedig talisza burkolozott és a szószekekre lépett és az élő Isten szavaival kezdte beszédét. Szavai annyira szivderítőek voltak, hogy az emberek szinte a Szinaj hegyén érezték magukat. Amikor befejezte, a község nagyjai elébe járultak, rabbinak szólították és azt mondták, hogy szavai olyan szépek, mint szent apjái, akinek érdemei jutalmazták meg mindnyájukat.

Innen van, hogy a szent maggid könyveihez írott előszók nagyon különbözőek. Egyes rabbi, akik az előszót írták, a kiadó rabbi Ascher Zeligről úgy emlékeznek meg, mint egyszerű tudósról és jámbor bölcsről, mások azonban módfelett dicsérik és magasztalják.

Ezek a prédikáció után íródtak, míg az előbbieket a prédikáció előtt.

AUTO-LÁZNAL TESTA
CSILLAPIT-MEGSZÜNTET

FIGYEL JE A TABLETTÁT

KAPHATÓ MINDENUTT

nem él már Indiában, hanem Londonban, ahol a Németországból menekült zsidó tudósok elhelyezése körül szerzett nagy érdemeket.

A mai Indiában egyetlen kimagasló zsidó él: Mr. Mayers, aki néhány évvel ezelőtt, mint a Keren Hajjeszód delegátusa jött Indiába és pedig Palesztinából, ahol a Rotschild iskola professzora volt. Most az egyik angol újságnak a szerkesztője.

Kontinentális zsidók

A kontinentális zsidók csoportjához tartoznak azok, akik nem Angliából jöttek Indiába, hanem Európa más részeiből, vagy Amerikából és Délafrikából. Bombayban már alig lehet egy minjánál több zsidót összeszedni. Madrasban, Ahmedabadban és Karachiban legfeljebb annyit talál az ember, akivel „műzüment“ imádkozhat. Nem lehet azonban állítani róluk, hogy nagy hajlamosságuk volna a minjanhoz és a műzümenhez. Legtöbbje a zsidóknak nem tekint problémának a vallást, sokan közülük vegyes házasságban élnek, egy részük ki is tért. Ezek a zsidók különben sincsenek hiteletileg megszervezve és ha egyszer-egyszer szükségét érzik a templomnak, akkor a bagdadi zsidók templomába mennek. Ezeknek a ritusa különbözik az európai zsidók istentiszteletétől. A német események óta nagyobb összetartás és intenzívebb zsidó élet észlelhető közöttük. Nagyobb érdeklődést tanúsítanak a zsidók Palesztina és az ercc-jisraeli alapok iránt.

Az exportcégek tulajdonosai és vezetői majdnem kizárólag zsidók. A világhírű Sassoon-Ezra ház bagdadi zsidók kezében van. Ettől eltekintve azonban nem játszanak különösebb szerepet az ország gazdasági életében. A keleti zsidók inkább kisiparosok, viszont a nyugatiak kereskedelmével foglalkoznak.

Az impotencia kezelése

„A szervezetet ostromolni nem jelenti, azt gyógyítani“ — mondta egyszer a nagy Charcot. Ez az igazság sehol sem olyan találó, mint az impotencia kezelésének esetében. Ezért ajánlják a „Reton“ tablettákkal való kezelést, mely a férfi részére a fiatalág erejét szerzi vissza.

A „Reton“ hatása csak a kezelés harmadik napján észlelhető. Ebből látható, hogy a „Reton“ nem közönséges ingerlőszer, hanem egy olyan gyógyszer, amely az impotencia okait szünteti meg.

Ez a hatás a gyógykezelés egész időtartama alatt és 8-10 nappal később is megmarad.

Ezért ajánlatos azoknak a férfiaknak, akik állandóan férfierejük birtokában akarnak maradni, hogy 21 napig egy „Reton“-kurát tartsanak. Egy 9 napos szünet után újra kezdenek a kurát s így tovább.

Egy tubus ára 25 tablettával 98.— lej. Kapható az összes gyógyszerárakban és drogériákban.

Vidékire 110.— lej utánvét mellett küldhető. Vezérképviselő: E. & L. Cioră, Str. Speranței 37. Bucuresti III.

Ha Bucurestibe utazik, szálljon meg a

HOTEL BOULEVARD-ban

Nyugateurópai kényelemmel berendezett szállódnak a főváros szívében fekszik. Telefon, fürdő, hideg-melegvíz minden szobában. — Iskolázott, fegyelmezett személyzet. — Szobák már 150 lejtől kezdődően. Vendégeinket minden vonatnál idegen nyelveket beszélő tolmácsunk és kényelmes autóbuzsunk várja.

Márványtermünkben elsőrendű étterem.

IGAZGATO: WASS JENŐ.

Indiai zsidók a ranglistán

Brit-Indiában a legutóbbi népszámlálás alkalmával kerekén 300 millió lakost számoltak össze. A népszámlálás 25 ezer zsidót mutatott ki, vagyis a lakosságnak 0.008 százalékát. Lehet, hogy vannak Indiában számbelileg még kisebb valláscsoportok, de az etnológia szempontjából a zsidók képezik India legkisebb nemzetiségét. Utánuk következnek a parszák, akik egyébként fajlag rokonai is a zsidóknak. Ezeknek száma közel százezer, ami szintén csak csepp az indiai embertengerben. A zsidók kis csoportjában különböző árnyalatok és ellentétek láthatók és az antropológusok éppugy, mint a történészek, sok tekintetben képtelenek megoldani ezt a problémát. Az indiai zsidókat a következő csoportokra osztják: I. Brit zsidók; II. Kontinentális európai zsidók; III. bagdadi zsidók; IV. Bné Jisrael; V. „fehér“ Cochín-zsidók és VI. „fekete“ Cochín-zsidók.

Az indiai zsidók

Ez a beosztás nem tekinthető tudományos jellegűnek, mint ahogy nem is jelent mást, mint szociális ranglistát. Az első három csoport története világos és egyszerű, miután tagjai alig egy félszázada, hogy Indiában tartózkodnak. Az utóbbi három csoportot „benszüllöttnek“ kell tekinteni bár tudományos határozottsággal ezt sem állíthatjuk. Annyi bizonyos, hogy a középkorban a Bné Jisrael és a Cochín-zsidók már Indiában éltek.

A brit zsidók csoportja csak a teóriában áll fenn. A kevés brit zsidó, aki Indiában él, alapjában véve angolnak számít és ezért nem is lehet róluk pontos statisztikai adatokat kapni. A kereskedelem és az indiai angol közigazgatásban vannak elhelyezkedve.

India könyvtáraiban nem találtak egyetlen olyan feljegyzést, sem, amely felvilágosítást nyújtana afelől, hogy milyen mértékben vettek részt a zsidók az East India Company megszervezésében, vagy később India kolonizálásában. A század elején három zsidó tűnik ki hatalmas, korsze-

rű szereplésével: Lord Reading, Sir Philip Hartog és Sir George Schuster.

Lord Reading emléke Indiában

Lord Readingről nemrég történt halála alkalmából sokat írtak a lapok. Az indiai zsidók felelevenítették azt a jelenetet, amikor Reading lord megjelent a városban, hogy átvegye hivatalát. Abban az időben Bombayban véletlenül Mayer Nissin volt a polgármester, aki maga is zsidó. Olyan beszéddel fogadta, amely végtelen szimpátiát váltott ki. A polgármester utalt az alkirály zsidó származására és azt mondta, hogy nem lesz nehéz itt keleti népeket kormányozni annak, aki maga is keleti származású. Néhány nap múlva azonban, amikor Delhiben ünnepélyes keretek között Lord Reading trónra ült, és le akarta tenni az esküt, kellemetlen incidens támadt. Hagyományos szokás szerint az esküt úgy teszik le Angliában és az angol birodalom tartományaiban, hogy az esküt-tevő tisztviselő jobbját ráteszi a bibliára. Ezuttal nyilván feledékenységből az új testamentumot hozták. A ceremóniákat fel kellett függeszteni, amíg elő nem kerítették az őstestamentumot, hogy az alkirály vallása szerint tehesen esküt. New-Delhiben, az új gyönyörű indiai fővárosban, már ott áll a zsidó Reading szobra.

India nagy zsidói

Sir George Schuster, aki német zsidó családból származik, Irvin lord idejében India pénzügyminisztere volt. Anglia érdekében dolgozott s az indiai nacionalisták erős kritikáját és támadását idézte magára. Az izgalmas időkben egy hindu fanatikus a parlament nyílt ülésén rálért és meg is sebesítette.

Sir Philip Hartog más irányban dolgozott. Ez az első tudós kurátora volt az indiai egyetemeknek, amelyeket ő szervezett meg. Később a jeruzsálemi héber egyetem megszervezése körül is fáradozott. Sir Philip Hartog néhány esztendeje

A SZÁZÉVES ÁGAI ADOLF

Március 31-én volt száz éve, hogy egy zsidó körorvos vidéki házában megszületett Ágai Adolf, akiből Porzó néven a modern magyar tárcairás megalapozója, Csicseri Bors néven a magyar humor atyamestere vált és aki ráadásul Forgó bácsi név alatt gyermeklapot is szerkesztett a magunkfajta öregedő gyerekek hajdani Kis Lapját.

Eme sokoldalú, hogy úgy mondjam: háromrétegződésű irodalmi munkássága által és a töretlen aktivitásban megért kivételesen magas kora révén, két generáción át volt Ágai — „á gaj”, ahogyan tréfás névaneveléssel nevezte magát a magyarul olvasók aprajának-nagyjának tanítója, szórakoztatója — talán ez a legnagyobb és a legmaradandóbb érdeme — jöködre derítője.

Az életének nyolcvan esztendeje óriási távolságokat, kiálló szélsőségeket ivel át. Hallotta Petőfi Sándort a Talpra magyart! szavain. Gyermekfővel odatévedt a „Nájszék” elé, amikor éppen 1848 miniszterelnökét végezték a cserepárok gölyői. És megkérte a kiegyezésen és a mileniumon át a világháború vérvizatarát. Ekho szekerén érkezett a falusias Pestre. Hogy azután villamoson rója a világvárosát nőt Budapest ucáit és megálmodja a repülőgép-közlekedését. Arany János tanítványa volt Nagykeresztúr. Élete végén viszont az Ady Endre hangját hallotta beledörögni a magyar költészet lapos, üres csészejébe.

Ott ült, jobban mondva: csücsült, hisz nagyfenyelmesen folyt ez a munka akkoriban, a magyar hírlapírás bölcsőjénél. Már hírlapíró, amikor a magyar napilapok még Pestre elvetődött ócska német újságokból böngészik egybe a „külföldi tudósításokat.” És történetesen ő az, aki efféle tudósításon gürölvé — egy léghajó párizsi felszállásáról szökött — minden idők legkiáltóbb, egyenesen szállóigévé népszerűsített fordítási botlását, a hirhedett „Leiter Jakob”-ot elkövette. Nemsokára azonban világmárka lesz a Porzó álnéből, a tárcái egyformán kaposák a magyar és a német újságoknál. A Borszem Jankóban megteremtett alakjai pedig, a parlagiságot megtestesítő Mokány Bertől a „hozophi és tsoládopo” Spicig Icigen át, a magyar politika eseményeit egyre a zsidó anekdoták tükrén keresztül vizsgáló Seiffensteiner Salamonig, mind-mind mélysegeken kipuizthatatlanul belegyökereztek a köztudatba.

Nyelvőrbeli noszogatók nélkül is zamatos, sőt sallangos és vitézkötéses magyarsággal irt és egyébként is rendíthetetlen magyar volt. *Magyar je suis!* — így, ezzel a csattanóval variálta a Rohanok jelzőjét ifjú barátjával, Theodor Herzl szemből, aki a cionizmusnak próbálta meg nyerni. (Nagy korkülönbség volt köztük; Ágai még Herzl anyjának udvarolt lánykorában.) És már a hetvenes években Kisfaludy-társaságbeli tagság fémjelzte hivatalosan is a magyarságát. Pedig az apja valahonnan lengyel földről származott Magyarországra. Ágai tehát csak afféle „galiciáner” volt, akinek fajtájától a Wolff és az Eckhard-féle ősmagyarok egyre óvják és egyre féltik a magyarságot.

A magyarországi zsidó asszimiláció örömmünnetet csapott az Ágai centenariumból. A magyar zsidók maradéktalan beolvadásának inkarnációja állította a tömeg elé Ágai Adolfot.

Igaz van-e? Jogosult vajjon ez a beállítás?

Ezekre a kérdésekre csak határozott, kerek „nem” lehet a válasz. Ágai az együtt élés természetes következményeképpen és — akkoriban, az emancipáció mézeshetében, ez nem volt nehéz; — szeretetből és lelkesedéssel is, hozzáidomult persze a magyarországhoz. Viszont a zsidósága, amelyet sohasem lepézetett, amelyet sohasem kísért meg elfelejteni, hanem amelyről egyre és sokat és szeretettel beszélt és irt, kétségtelenül a másik főeleme maradt a kiegyensúlyozott lelkiállásának. Tehát sohasem volt asszimiláns a szó rut, visszataszító, mert álarcáskodást és hozzádörgölődést jelentő értelmében.

Ágai lelki dualizmusa egyébként nem speciálisan magyar-zsidó jelenség. Stam-

mesbewustsein und Volksbewustsein volt például a német kulturterületen a Franz Oppenheimer terminus technikusára erre a lelki kettőségre, amelyet csak a rosszmájúsággal elegy szellemi rövidlátás nevezhet kéltakíságnak. És kivétel nélkül tapasztalható a modern kultúrával összekerült és összeszokott goluszi zsidóknál, akik megőrizték a természetes összefüggést a multjikkal. Ágai például magyar volt, ám egyben zsidó is. Lelki dualizmusának ez a két eleme szépen, harmonikusan megfér nála egy gyékényen. És mert a testi-lelki habitusát elsősorban a külföld, főrészen Bécs formálta meg — innen hozta a természet-tudományos műveltségét, az orvosi diplomáját, az első irodalmi babérjait és a gallyéros-cilinderes, hangsúlyozottan nyugati ruházódását — mindenekelőtt európai volt. Műveltségének nyugati és nemzeteken felüli gyökérszállai óvták meg a zsidóságának tudatossága mellett attól, hogy Parlagi Jancsi, vagy hogy a Borszem Jankó figuráinál maradjunk: a Mokány Berci és a Veőröshegyi Dávid „mucsa!” keverékévé süllyedjen.

Hogy mennyire kimagasodott a pesti zsidó asszimiláns kocbandából, a Theodor Herzl-lel tartott nekzsusa is igazolja. Ismételtén irt a Die Weltbe, a cionista mozgalom akkori központi organumába, amelynek a zsidófoltra emlékeztető sárga fedele vörös posztó volt a magyar-zsidó hivatalosság szemében. Amikor szegény Bokor Armin — Isten nyugosztalja! — megindítja az első magyarnyelvű cionista újságot — már a címe: Zsidó Néplap szála volt és kihívásként hatott — nem átalotta, hogy cikket írjon számára. Ez megint nyílt és bátor szembehelyezkedés volt a zsidó hivatalossággal, amely a hazafiatlanság vádját akasztotta súlyos különként a cionisták nyakába. Semarja Levin budapesti

cionista agitációs beszédét pedig, mely az árnyékát, a multját áruba bocsátó Peter Schlemihl-féle zsidóról példalóldozott, hasábos tudósítással méltatta a Pester Lloydban. Tehát a pesti City lap révén megtörte az agyonhallgatás csendjét, amivel akkoriban a cionizmus ellen taktikáztak.

Még ma is, több, mint 30 esztendő után, szívesen olvasom el újra meg újra Ágainak Die Weltben megjelent híres humorreszkjét, *Der ewige Kohn*-t. Mások — régi érmekeket, bélyegeket, sétatálcákat, bogarat-lepkét gyűjtenek, — *ich sammle Kohns*. És egyre-másra sorolja fel a különböző magyar, német, francia és angol neveket, hébervári és chédervári Kont is köztük vagyon, amelyek mögött a sokezeréves zsidó papi nemzedékek, már mint a Kohnoknak, valamelyik ivadéka buvik meg. Kürnberger, a híres bécsi író abba bolondult bele Ágai szerint, hogy egy könyvesboltban lapozgatva, a Kohnok legkülönbözőbb variációival esett gyors egymásutánban és egyre meglepőbb formák között találkozása... Ami ezt a tréfálkozást Die Weltképpé tette, azok a sorok, amikben kicsendül: Kohn tür, Kohn szívós. Kohnra már több, mint ezeréve záporoz az ütés-erős. És mert nem roppan össze a súlyuk alatt, egyre keményebb, acélosabb, egyre tisztultabb és erősebb lesz. Szent Darwin a védőszenjtje... Kohn a legjobb tanuló lesz az iskolában, mert csak így tud megbirkózni a tanítói ellenszenvével. Muszáj, hogy a legkerrektebb legyen, különben mindjárt a legaljasabbnak minősítik. Muszáj, hogy a legszorgalmasabb legyen, különben ráfogják, hogy semmirekellő. Muszáj, hogy a legtökéletesebbé váljék, különben hirtel, hogy a világ gonosza... (g. s.)

Két legenda

Hogyan lett rabbi Juda a Tan mestere

Rabbi Juda, a jámbor már tizenhétéves is elmult, amíg egy szót is tudott volna a könyvekből. Nem tanult, nem folytatta a jámbor emberek életét, nem szerezte a szobát, még a várost sem. Mindig csak kint a szabadban tenfergett pajzzsal a mellén és íjjal a kezében.

Egyszer, amikor ennek a haszontalan ifjunak az apja, rabbi Smüel előadást tartott a szent törvényekből a tanházban, a tanítványok zúgolódva mondták neki:

„Rabbi, a Te előédid nagy írástudók valának. Híres volt epíd, rabbi Kalonymos „nagyapád” rabbi Efraim és te türöd, hogy a fiad úgy lövöldözön, mint ahogy azt a rablók cselekedik.

Mire rabbi Smüel így válaszolt: „Igazat adok nektek. De meglassátok, hogy ezentul másképp fogom fiamat nevelni.”

Anogy aztán az ifjak hazamentek, magához hivatva Juda fiát és így szölt hozzá:

„Kedves fiam, mondd meg, miért nem akarsz Tórárt tanulni? Akarod, hogy örök-ké szégyenkezsem miattad?”

Mire Juda így felelt: „Kedves apám, én nagyon szívesen tanulnék. Miért ne? Ugy tanulék, mint a többi tanítványaid. Kérlek, tárd föl előttem a tudomány rejtélyeit.”

Ekkor apja, rabbi Smüel, Juda fiát a tanházba vitte, leültette maga mellé; a másik oldalon idősebb fiát ültette, rabbi Avrahamot. És mielőtt tanítását megkezdte volna, rabbi Smüel kiejtette száján a Legszenőbb nevet, mire a tanház megtelt káprázatos viláossággal. Juda elfődte arcát, mert hogy nem volt ereje beléni a nagy viláosságba, leest a földre és nem tudott föltápászkodni. Rabbi Smüel ekkor így szölt másik fiához, Avrahamhoz:

„Az Ur, neve áldassék, megnyilatkozott Juda fiam előtt. Tudom, hogy te világele-

ságos tudós voltál. De megmondhatom, hogy Juda öcséd többet fog tanulni és többet fog tudni. Azt is, ami itt lent a földön, azt is, ami ott fent az égben történik. Sem mi sem lesz rejtély előtte. Nem lesz ugyan olyan tóraismerő, mint te, de több jót fog tenni, mint amennyit te életedben cselekedtél.

Rabbi Smüel tanítványai módfelett csodálkoztak, amikor a következő napokon fia már együtt tanulhatott velük, akik évek óta bujták a könyvet és élesítették elméjüket. Juda sokkal több és találabb kérdéseket tett fel apjának, mint a sok tanítvány együttvége. Az ifjak összedugták fejüket és csodálkozva mondták:

„Ime ez a Juda soha nem tanult és mennyivel többet tud, mint mi együttvége!”

Amikor egy napon vége volt a tanításnak, rabbi Smüel így szölt Juda fiához:

„Eredj, hozd nekem ide íjadat és nyiladát, amikkel azelőtt lövöldözni szoktál!”

A fiu azonnal ment, elhozta a kívánt fegyvereket és odatette apja elé. Ekkor rabbi Smüel fogta az íjat és nyilat és el-törte azt tanítványai előtt. Fia felé pedig ezeket mondták:

„Kedves Juda fiam, eddig művész voltál a lövöldözésben, ezentul légy mestere a tóranak!”

Juda mélyen meghajolt, kezét szívére tette és így válaszolt:

„Fogaalom apám, amíg élek, minden időmet és képességemet a tóranak fogom szentelni!”

Es a vadász Judából lett később rabbi Juda, a jámbor, akiről még sok csodát re-gélnék.

Rabbi Jochanan és rabbi Simon ben Lakisch

Rabbi Jochanan a legszebb ember volt, akit valaha láttak. Egy napon melege lett és elment fürödni a Jordánba. De jött egy rabló és meglátta a szép férfiut és annyira megcsodálta őt, hogy azt hitte, nem is

férfi, hanem nő és mindjárt be is ugrott vízbe.

A rabló pedig Resch Lakisch volt. Rabbi Jochanan így szölt hozzá: „Ejnye, milyen erős is vagy te! Menn kitartással tudnál te tórárt tanulni.”

Mire a rabló: „Ejnye, milyen szép is lennél te, ha a szony lennél!”

Rabbi Jochanan erre így szölt: „Ha abba hagynád haszontalan szösaiddat és inkább Tórárt tanulnál, odaadn hógomat feleségül neked. Tudd meg, ho-6 sokkal szebb nálam.”

A rabló így felelt: „Felhagynék minden haszontalansággal, csakit Tórárt tanulék, ha nekem nád feleségül növéredet.”

Rabbi Jochanan így felelt: „Bizonyítsd be azzal, hogy ugorj olyan erővel, mint ahogy beugrottál hozd ide ruháimat!”

Akkor azonban már nem tudott ugrani, mint azelőtt. Ebből látta, hogy t-jes szívvel gondolta, látta, hogy t-akar tanulni. Azon túl sokat volt egy-vele, kioktatta őt a tóra tanulására és z-áadta hógát. Akinek a tóra járma feks-a nyakán, nem lehet olyan könnyelm-mint amikor nem törődik és nem is gon-a tórával.

Resch Lakisch sokat tanult, amíg-után nagy tudós vált belőle. Más nevet kapott, rabbi Simon ben Lakischnak h-ták őt azontul, hogy megtisztalják őt- dása miatt.

Egy napon megtörtént, hogy rabbi- chanan és Rabbi Simon ben Lakisch- zött vita támadt a tanházban afőlk- hogy mi történjen egy karddal, vagy k- tál, vagy sarlóval, ha csorbát kaptak- után a mester elkészítette azokat. Efl- vitatkoztak ők ketten, tudósok. Rabbi- chanan így szölt:

„Késznek kell tekintenünk azokat tárgyakat, mihelyt a nagy tüzből kiker-tek.”

Rabbi Simon így szölt: „Nem! Csak akkor lehet késznek kinteni, amikor a vízből kivették.”

Rabbi Simon ben Lakisch válasza u- rabbi Jochanan ingerülten így szölt: „E- szen megfelelkeztem róla, hogy rabló v- tát és a kés és a tőr, meg a kard a v- számaid voltak, tehát értesz e dolgokho- Nyugodtan válaszolt rabbi Simon- Lakisch:

„Mit használt az én tóratanuláso- Mindössze csak Mesternek neveznek. vajjon, nem hívtak mesterüknek rége- a rablótársaim is?”

Rabbi Jochanan most magára eszm- és higgadtan mondták:

„Mégis van valami hasznod a tanul- ból. Réseze leszel a tulvilági üdvössé- nek.”

Es olyan szemeket meresztett rabbi- mon ben Lakischra, hogy az megbeteg- dett. Amikor pedig rabbi Simeon felesé- látta, hogy férje már halálán vagyon, ment a testvéréhez, rabbi Jochananhoz arra kérte, hagyja élni urát, nehogy- egyen maradjon, gyermekei pedig ell- gyatott árvák. Rabbi Jochanan így sz- hozza:

„Ne aggodj sem a magad, sem a gy- mekeid sorsa miatt. En majd ellátlak be- neteket, ha férjed meghalt.”

Meg is halt a jószágos Res Lakisch rabbi Jochanan nagyon busult miatta. Ö- szejöttek a tudós rabbik és így okosko- tak: „Ki fogja megvigasztalni rabbi Joch- nan? Azt hisszük — mondták végre- hogy erre legalkalmasabb lesz rabbi Ele- zer ben Pedat.”

Rabbi Eleazar odajött a szomorú rab- Jochanan házába és magyarázni akarta- ki a Tórárt, abban a hitben, hogy rá f- figyelni és ez majd elűzi a gondjait. Rabbi Jochanan különböző kérdéseket t- föl, amikre rabbi Eleazér nem tudott kie- gitő választ adni. Es rabbi Jochanan me- tépte ruháit, sirt és egyre csak hajto- ta:

„Hol vagy ben Lakisch? Hová ment- nagy mester?”

Sirt és jajveszékelt és tépte a hus- Amíg nagy örületében meghalt.

Amikor a rabbik látták nagy- rabbi Jochannának, imádkoztak éret- hogy haljon meg. Meghalt és nagy tiszt- séggel eltemették.

Kik

Steleescu szerint

Bucuresti, apr- Zelea Codreanu- után a pártkeret- név alatt szerve- czuzino tábornok- képviselő elnöke- tábornokot soha- lyan. Akkor sen- halállal fenyeget- sem, amikor Du- sán a per egyik- ték komolyan, h- lakásán rejtő kö- fásan elintéző és- Zelea Codreanu- tekintették. Most- nyugdíjas táborn- szedelmes, mint- vezére.

A Duca-gyilk- zinoval való sz- ként Zelea Codr- megesen hagyta- rohamosztagosá- vált ki, majd G- volt belügyi alm- legelszántabb é- volt mindközötti- vissza nem riadó- indított a kapitá- nősítette. A nyi- sággal váltota m- vezetőit és a vá- Vlad volt légión- közölte a Stájer-

Hogy- Ausc-

Beza és Vlad- síteni vállaltás- zított általános- czuzino magához- cut, Duca gyilk- huszeret lejt, ha- nitot. Constanti- bizást. A generá- megbizni, de ő s- loras rohamosztá- de a gyilkosság- A pénzr Orgh- Cantacuzinonak- torjelölt volt és- löltje. Cantacuz- elteszi az utból- „kapitányhoz”- ságra került lev- ja:

„A generális- danna, aki köz- ezer lejt. Erre a- meg, hívjam le- tantinescut). Ni- a következőket- dan küldi a pé- célozz bele Ausc- Csak ennyit h- éretem, hogy m- Nem érttettem a- fogadunk el a l- a tudat is, hogy- petárdát vettem- Duca-elleni meré- Két napig tartó- adtam őket Nich- is.

A tábornok v- kell a tisztogatá-

A- má-

„Ducának azé- liberális volt és- szerint a liberá- ghidan is liberá- dan 20 ezer lejt- elnökéke, hogy- sének életét.”

„Max Auschn- meghalnia, mert- antisemita neve- miták ellensége- mita, tehát ellen- semita, aki fize- mitsem számít, egy személyben- musuk, antiszem- musuk. Szolgafia- szavuk: minden- mindent a hozzá- Beza szerint C- átfűtött ifjuság-

Kik az igazi gyilkosok?

Steleacu szerint: Codreanu. Beza szerint: Cantacuzino. Codreanu és Cantacuzino szerint: Steleacu és Beza

Bucuresti, április 6. (Az Uj Kelet tud.) Zelea Codreanu szervezetének feloszlása után a pártkeret a „Totul pentru Tara” név alatt szervezkedett újra, Zizi Cantacuzino tábornok, volt konzervatívparti képviselő elnöklétével. Az öreg nyugdíjas tábornokot soha senki nem vette komolyan. Akkor sem, amikor tréfás levélben halállal fenyegette meg Ducát és akkor sem, amikor Duca gyilkosainak tárgyalásán a per egyik főváltója volt. Nem vették komolyan, hogy Duca gyilkosai az ő lakásán rejtőzködtek, mert a mindent tréfásan elintéző és böhümörű öreg fasisztát Zelea Codreanu ártalmatlan eszközének tekintették. Most azonban kiderült, hogy a nyugdíjas tábornok legalább annyira veszedelmes, mint Codreanu, a párt szellemi vezére.

A Duca-gyilkosság után és a Cantacuzinóval való szövetség következményeként Zelea Codreanun egyenként, majd tömegesen hagyták el legjobb alvezérei és rohamosztágoi. Előbb a Steleacu-csoport vált ki, majd George Beza, Angehelescu volt belügyi alminiszter merénylője, aki a legelszántabb és talán legtehetségesebb volt mindközöttük, fanatikus és semmitől vissza nem riadó macedóniai. Beza harcot indított a kapitány ellen, aki árulónak minősítette. A nyilvánosság előtt gyilkossággal vádolta meg a „Totul pentru Tara” vezetőit és a vád mellett tanuskodó Ion Vlad volt légiónárus levelét facsimilében közölte a Stajerul legutóbbi számában.

Hogyan akarták meggyilkolni Auschnittot

Beza és Vlad esküvel hajlandók megerősíteni vallomásukat, hogy az 1933-ban lezajlott általános választások előtt Cantacuzino magához hívatta N. Constantinescut, Duca gyilkosát, akinek felajánlott huszezer lejt, ha meggyilkolja Max Auschnittot. Constantinescu nem vállalta a megbízást. A generális ekkor Bezáat akarta megbizni, de ő sem vállalta, míg Teodor Ioras rohamosztágo elfogadta a védjait, de a gyilkosságot nem hajtotta végre.

A pénzt Orghidan nagyparos juttatta el Cantacuzinonak. Orghidan Gelaton szenátorjelölt volt és Auschnitt volt az ellenjelöltje. Cantacuzino vállalkozott rá, hogy elteszi az utóból Auschnittot. Ion Vlad a „kapitányhoz” intézett, most nyilvánosságra került levelében a következőket írja:

„A generális telefonon beszélt Orghidannal, aki közölte, hogy küldi a huszezer lejt. Erre a generális lelkendezve kért meg, hívjam le az emeletéről Nichit (Constantinescut). Nichi lejött és a generális a következőket mondotta: „Nichi, Orghidan küldi a pénzt! Menj Gaatra és jól cellozz bele Auschnittba”.

Csak ennyit hallottam. Elsiettem, mert éreztem, hogy minden összeomlik bennem. Nem értettem a dolgot. Hogyan? Mi pénzt fogadunk el a liberálisoktól? Már fájt az a tudat is, hogy Popescu parancsnoktól 17 petárdát vettem át, amelyeket később a Duca-elleni merényletnél használtam fel. Két napig tartottam magamnál, aztán átadtam őket Nichinek. Jelen volt Caranica is.

A tábornok viselkedése után követeltem kell a tisztogatást.”

A sémita, aki fizet és a sémita, aki nem fizet

„Ducának azért kellett meghalnia, mert liberális volt és a rohamosztágo nevelés szerint a liberálisok ellenségeink. C. Orghidan is liberális volt, csak hogy Orghidan 20 ezer lejjel jött a gárda ad interim elnökéhez, hogy megvásárolja konkurenssének életét.”

„Max Auschnittnek azért kellett volna meghalnia, mert zsidó, tehát sémita és az antisémita nevelés tanítása szerint a sémiták ellenségeink. Orghidan örmény, sémita, tehát ellenség. Igen ám, de ő olyan sémita, aki fizet. Ha pedig fizet, akkor mitsem számít, hogy sémita és liberális egy személyben. Ime ez az ő nacionalizmusuk, antiszemizmuszuk és antiliberalizmusuk. Szolgafiak és fanarioták. Az ő jelszavuk: mindent a pénzért, nem pedig mindent a hozzáért.”

Beza szerint Codreanuék a lelkesedéssel átfűtött ifjúságot bérgyilkossokká degra-

dáltak, a légiónáriusokat bérbeadták különböző pártoknak, fizetésük szerint merényletekre és egyéb erőszakoskodásokra. Beza ezután azzal vádolja Codreanuékat, hogy 1923-ban Blank Arisztidet akarták eltenni lábálól.

Cantacuzino humoros vallomása

Cantacuzino tábornokot ezek után természetesen kihallgatták. Beismerte, hogy Orghidantól pénzt fogadott el a szervezet, de tagadta, hogy ezzel gyilkosságra bérlete volna fel. Annyit azonban elismer, hogy az Orghidan pénzén ruhát vett a gárda tagjainak és ellenszolgáltatásként a gárda vállalta, hogy választási propagandája során Orghidan segítségére lesz.

Cantacuzino a vizsgálóbíró előtt vallott, de annyira nem vette komolyan saját vallomását, hogy a következőképpen fejezte be:

— Ha nem hiszi, én nem félek a bírótól. Amint látja, vizsgálóbíró ur, magammal hoztam a fogkefém, fogpasztát és egy törülközőt.”

Az öreg azonban ezuttal sem akarták komolyan venni. A feloszlátott csoport uedig tovább folytatja a marakodást. Codreanuék a Chisineuban megjelenő România Crestină-ban azzal vádolják Steleacut, hogy Luca Gheorghide nevű emberével meg akarta mérgeztetni Corneliu Codreanút. Codreanuék szerint Luca Gheorghide egy Leu nevű légiónáriushoz fordult ciánmérégért a merénylet érdekében. Ugyanahhoz a Leuhoz, akit a Tita Cristescu ügyben azzal vádoltak, hogy ő szerzett Ciullei mérnöknek ciánt. Leu nyilatkozatot adott, amelyben kijelentette, hogy Gheorghide valóban kért tőle mérget, de ő nem adott neki.

Kik az igazi gyilkosok?

Steleacu a Cruciada című lepban Codreanuékat orgyilkosoknak és zsoldosoknak nevezi.

Beza a Stejarulban minősíti hazaárulóknak, szolgafiaknak és bérgyilkosoknak a kapitányt és zsoldosait.

Codreanuék pedig hasonló vádakot szórnak Bezára és Stelescúra.

Hogy a három csoportból melyikben van a legtöbb orgyilkus, azt majd az ügyesség fogja tisztázni. Mert a három részre szakadt régi pártkeretből most már igazán csak bírói vizsgálattal lehet kiigazodni.

(—del.)

Cholesterin tartalmánál fogva: feloldja a fejbőrre felrakódó zsíradékot, fertőtleníti és táplálja a fejbőrt és így előmozdítja a hajnövekedését.

Az Egger Petrol azonkívül, hogy gyógyszer, kellemes kozmetikai szer is, amennyiben a hajnak kellemes tapintatot, fényt és illatot kölcsönöz.

Kijelentette a család, hogy a tragikus halál hátterében egészen más okok szerepelnek. A szerencsétlenséget az idézte elő, hogy Lorenz dr mazochista volt és ennek a beteges hajlamának tudható be, hogy kezét és lábát zsineggel összekötözte és nyakára zsinetet tett, amellyel fojtogatta magát.

A család, elsősorban dr Lorenz tanár özvegye, ezt az álláspontot azért is véde, mert Lorenz dr halála előtt néhány hónappal egy biztosítónál 430.000, majd újabb 80.000 sillingre életbiztosítást kötött és a biztosító intézet csak abban az esetben téríti meg a hatalmas összeget, ha Lorenz dr tényleg nem önszántából vetett véget életének. A biztosítást ugyanis három évi öngyilkossági klauzulával látták el.

A biztosító ezen az alapon tagadta meg a félmillió biztosítást kifizetését és nem volt hajlandó tudomásul venni, hogy dr Lorenz tanár nem lett öngyilkos.

A tegnapi bírósági tárgyaláson, amely zárt ajtók mögött, a nyilvánosság teljes kizárásával folyt le, szenzációs fordulat történt. Az egyetemi tanár özvegyének két ügyvédje bemutatva a bíróságnak Reuter Frigyes dr bécsi egyetemi tanár, a törvényszéki orvostani intézet vezetője és Reimann dr egyetemi tanár, a világhírű neurológus orvosi szakvéleményeit, amelyek szerint részben a boncolás adataiból, részben más jelenségek-ből nyilvánvaló, hogy Lorenz János dr sebész-professzor nem követett el öngyilkosságot, hanem a halálát véletlen baleset okozta.

Dr Nussbrecher, a biztosító ügyésze ellen-szakvéleményeket mutatott be és azzal érvelt, hogy a rendőr orvos a halál felfedezése után azonnal öngyilkosságot állapított meg és Ausztriában köztudomású volt, hogy Lorenz dr egy bécsi ügynök rábeszélésére tözsdei manipuláción vesztette el többmillióes vagyonát, ami végleg elkieserítette a teljesen szegényedett embert. Különben is jelentős adósság maradt a tanár után s vannak, akik tudják, hogy Lorenz professzor többször említette, hogy anyagi letörését nem éli túl. A biztosító terjedelmes ellenbizonyítást ajánlott fel és tanukat nevezett meg. A bíróság helyt adott az ellenbizonyításnak és az izgalmas tárgyalást április közepére napolta el. Akkor mondja ki ítéletileg a törvényszék, hogy valójában hogyan halt meg Lorenz egyetemi tanár.

— A jeruzsálemi orvosi központ nyári építkezései. Newyorkból jelentik: Dr Jakob I. Golub, az amerikai zsidó orvosszervezetek egyik vezetője, aki most jött vissza Palesztinából, haol a jeruzsálemi orvosközpont felépítésének tervén dolgozott, nyilatkozatot adott, melyben bejelentette, hogy az orvosi központ építkezései nyáron megkezdődnek. A Rotschild Hadassza egyetemi klinika példaadó intézete lesz az egész Közel-Keletnek. A Skopus-hegyen 3 háromemeletes épület emelnek, amelyekben a kórházak, az orvosi fakultás egy része és egy nővériskola lesz. A terveket Erich Mendelssohn, a világhírű berlini építész készítette. Mig a kórházak általában kizárólag csak egészségügyi célokat szolgálnak, a jeruzsálemi orvosi központ a tudományos előrehaladás szolgálatában fog állani. A legjobb orvosok fognak itt működni és fognak az egyes betegségek tanulmányozásával Palesztinában jelentős tudományos fejlődést megindítani. A klinikán fog dolgozni dr Halberstädter Ludwig, a világhírű rákkutató és dr Bernard Zondek, a már évek óta Palesztinában tartózkodó nagynevű nőgyógyász.

Baldwin lemond és Neville Chamberlain lesz az angol miniszterelnök?

Samuel Hoare ismét belép a kormányba?

LONDON, április 6. Hír szerint az angol kormányban rövidesen változások lesznek. Baldwin nagyothallása miatt vissza akar vonulni és helyette Neville Chamberlain lesz a miniszterelnök. Samuel Hoare ismét belép a kormányba. Eden indiai miniszter lesz, míg a külügyi tárcát Halifax, vagy Horne Robert venné át.

Élesen támadták a kormányt a nemzeti parasztpárt nagygyűlésén

Mihalache Titulescu külpolitikájáról és a kisebbségekről

Bucuresti, április 6. A nemzeti parasztpárt vasárnap a Marna-teremben nagygyűlést tartott. A szónokok: Mihalache, Madgearu, Lupu bírálták és támadták a kormányt. Mihalache kijelentette, hogy pártja mindenben helyesli Titulescu külügyminiszter politikáját. Beszélt pártjának programjáról, amely egységet akar a társadalmi osztályok között. A kisebbségekkel, akik velünk együtt élnek, jól kell bánni, de a román elem elsőbbségét biztosítani kell.

Pártja helyre akarja állítani az egységet a király és az ország akarata között

is. Az uralkodót teljes szeretettel kell körülvenni. Az államélet megköveteli, hogy a két akarat között az egyensúly megvalósuljon. A mai helyzetet meg kell dönteni és a súlypontot a töke érdekköréből a munka szférájába kell áthelyezni, amely a parasztelelem és a nemzeti elem elsőbbségére támaszkodik. Amikor majd harc utján létre jön ez az egyensúly, akkor lehet majd harmóniáról beszélni. Harcra szólítja fel a jelenlevőket.

Lupu az ellenzéki pártok közös frontjának szükségét hangsúlyozta a siker érdekében.

Lorenz János világhírű egyetemi tanár tragikus halálának rejtélye a bíróság előtt

Öngyilkos, vagy mazochista üzelmeinek áldozata lett-e a professzor

Bécs, április 6. Nemcsak Európában, hanem a tengerentúl is óriási feltűnést keltett tavaly decemberben Lorenz János dr, a világhírű bécsi sebész-professzor tragikus halála. Lorenz dr a bécsi orvosi kar egyik legnagyobb alakja volt, könyveit és értekezéseit a világ minden táján ismerték és hatalmas tudása ezek és ezek életét mentette meg. A világhírű egyetemi tanár tavaly december 14-én a kora reggeli órákban halva találták dolgozószobájában. Keze és lába vastag kötélekkel volt összekötve, nyakán hurok volt. Első pillanatra látszott, hogy a halál akasztás következtében állott be. A

rendőrség egészen szűkszavú jelentésben közölte, hogy Lorenz dr öngyilkosságot követett el és bár bucsulevelet nem hagyott hátra, tanártársai is úgy tudták, hogy nyomászto anyagi gondjai miatt menekült a 60 éves világhírű sebész-professzor a halálba. Lorenz dr családja azonban kijelentette, hogy szó sincs öngyilkosságról, mert elképzelhetetlen, hogy egy orvos, aki gyorsan ható mérgek birtokában van, ilyen módon veszen véget életének. A család azt a magyarázatot adta, hogy tragikus véletlenről van szó, Lorenz tanár nem akarta megölni magát, hanem beteges hajlamainak lett áldozata.

Akárja Ön a szabad bevándorlást? Akárja Ön Palesztina fejlődését?? Ha igen váltsa meg a Sékelt!!!

SPORT

Nagy küzdelem után is eldöntetlen maradt a Ripensia-Crisana mérkőzés

A Kinizsi kikapott ellenfelétől, a Minerul rávert a Vulturii-ra, a további mérkőzésekből a favoritok jutniak tovább a Roman Kupában

Cluj, április 6. (Az Uj Kelet tud.) Az elődöntő fázisában levő Román Kupában tegnap lejátszott nyolc mérkőzés közül egy nagy és két kisebb meglepetés adódott: a Ripensia nagy küzdelemben kétszeri szabályos meghosszabbítás után sem tudta legyőzni a Crisanat, amely mérkőzést Oradean újra kell játszani; a Vulturii vereséget szenvedett a Minerultól, míg a Franco Romana a további küzdelemből kiszorította a timisoarei Kinizsit. A nap legérdekesebb mérkőzésén, amint azt megjósoltuk, a Venus biztosan nyert a NAC-cal szemben. Eredmények:

UNIVERSITATEA-DRAGOS VODA CERNAUTI 4:1 (1:1)

Cluj, április 6. A cernauti vendégesapat, amely az AMTE legyőzése révén jutott a Román Kupában tovább, csak az első félidőben tudott a sártól nehéz talajon helyt állni. A második félidőben az Universitatea, amelynek győzelme pillanatig sem volt kétséges, biztosan győzte maga alá ellenfelét. Mindazonáltal a cernauti csapat meglepő friss és gyors futballt játszott. Játéka igazolta az AMTE ellen aratott győzelem realitását. Az első félidőben Szaniszló vezetőgóját a Dragos Voda Winter révén kiegyenlített. A második félidőben Ploesteanu már a második félidőben megszerzi az újvezetést. majd Naftali beadását ugyanő érvényesíti. Vegül Naftali újabb értékes labdáját Ploesteanu továbbítja rendeltetési helyére és biztosítja egyesületének a továbbjutást. Ezerkészség néző, bíró Vuia főhadnagy.

Venus-NAC 2:0 (0:0). Bucuresti, április 6. Tizenháromezer néző előtt izgalmas és szép mérkőzést vívott a két együttes, amelyek pálmáját a honiak megérdemelten szerzik meg. Meddő félidő után, amely kölcsönös támadásokkal telik el, a második félidőben a határozottabban játszó Venus Sepi és Petea révén győz. Bíró Tica Iliescu.

Juventus-Makkabi 3:1 (1:1). Bucuresti, április 6. Egyenlő erejű ellenfelek küzdelméből a második félidőben győz a Juventus. Az eredmény azonban fordított is lehetett volna. Zainescu (11-esből), Palmer és Vaida, illetve Kohn lőtték a gólokat. Bíró Tica Iliescu.

Franco Romana-Kinizsi 3:1. Braila, apr. 6. A revánjszerű mérkőzést szépszámu közönség előtt játszották, amelyet a fáradtan játszó Kinizsivel szemben biztosan nyer a honi együttes. Bíró Petrescu.

Minerul-Vulturii 3:2 (2:2). Lupeni, április 6. Hatalmas küzdelemben, egyenlő erejű ellenfelek közül bucarestivel győz a Minerul.

Gloria-DVA Galafi 6:0 (1:0). Arad, április 6. A Román Kupa küzdelemben a szerencse által favorizált Gloria nem volt nehéz feladat elé állítva. Bár a vendégegyüttes az első félidőben jól tartotta magát, a másodikban nem tudott ellentálni. Bíró dr Ciurel.

Unirea Tricolor-Phoenix 2:0 (1:0). Baia-Mare, április 6. Az ország sportközvéleményének érdeklődésétől kísért mérkőzést — amint azt előre láttuk — az egészségesebb stílust játszó bucaresti csapat nyerte — megérdemelten. Bár a Phoenix nagyrészt kilenc emberrel játszott, a játékezőt ugyanis már az első percekben Szerémi II-öt kiállította, míg Ardos megsérült, a mérkőzést azonban aligha nyerte volna kompletten is, bár ez súlyos hendikep volt az egyébként kitűnő és komolyan felkészült baiaimarei csapatra. Mindkét gólt Sonny Niculescu lőtte. Bíró a timisoarei Milivoi.

Ripensia-Crisana 2:2 (0:0). Timisoara, április 6. Hatalmas küzdelemben, a kissé elbizakodott Ripensia nem birt a Crisana-val, amely Bindea és Schwartz góljára Nagy Ödön két góljával választott és kiegyenlített. Kétszer tizenötperces meghosszabbítás következett, amely azonban nem hozott eredményt. A mérkőzést a közeljövőben Oradean újrajátszák. Bíró Creareanu.

A Román Kupa további mérkőzéseire tehát jogot szereztek: Universitatea, Venus, Juventus, Unirea Tricolor, Gloria, Franco Romana, Minerul és a Ripensia-Crisana mérkőzés győztese.

Nemzeti Bajnokság B)

KAC-CFR 2:1 (1:0).

Cluj, április 6. A KAC csapata, amely igen szép, tervszerű és nagyiramu játékkal megérdemelten győzött, minden valószínűség szerint megszabadult a kiesés veszélyétől, amely ezúttal a vasutascsapatnak jutott osztályrészül. Dr Rusu bíró a mérkőzés végéig kitűnően vezetett, ekkor azonban egyes ité-

leteivel kiábrándított.

Brasov. ACFR-Brasovia 4:0 (3:0). Timisoara. TAC-Craiovan 3:1 (2:1). Resija. UDR-Jiul 1:0 (0:0). Oradea. Törekvés-CFR 1:0 (0:0). Carei. Olimpia-Victoria 6:2 (4:0). Sibiu. IAR-SGA 1:0 (0:0). Alba-Iulia. Mihai Viteazul-Patria 2:1 (1:0). Targumures. Mures-CFR Simeria 2:2 (1:0).

Keretelti bajnokság

Cluj. UEC-Avram Iancu 5:1 (2:0), Universitatea B-Haggibbor 4:1 (2:0), a nehéz talajon a tartalékos Haggibbor nem tudott ellentálni, Victoria B-Vasöntöde 5:3 (2:0). Két utóbbi Boholan-kupa mérkőzés. KAC ifj.-Haggibbor ifj. 5:3 (2:0), Unirea ifj.-KMSC ifj. 3:0 (1:0).

Timisoara. Politechnica-CFR 1:1 (0:0), Progresul-Freidorf 2:1 (1:0), Rapld-Banatul 0:0.

Arad. Soimii-USA 2:2 (0:1), Tricolor-Juventus 2:0 (1:0), Unirea-Transilvania 3:0 (1:0), AAC-Olimpia 0:0.

Brasov. Astra-Suburbii 0:0. A mérkőzés a 30. percben botrány és a bíró bántalmazása következtében félbemaradt; Ivria-Gloria 1:0 (0:0), Victoria-Olimpia 1:0 (0:0).

Uioara. Victoria Cluj-Solvay 6:0 (3:0). Barátságos.

Kétszeres vereséget szenvedett az AMTE: szomatona a bucaresti CFR-től 3:0, vasárnap Ploestiben a Tricolortól 4:1 (2:0) arányban kapott ki.

Külföldi eredmények

Magyarország-Ausztria 5:3 (3:1). Bécsből jelentik: A várakozáson felül szereplő magyar válogatott 5:3 (3:1) arányban legyőzte az osztrák válogatottat. A mérkőzésen végig a magyarok voltak fölényben, akiknek góljait Cseh (2) és Kálai (3) lőtték. Az osztrákok részéről Zisehek és Bican (2) voltak eredményesek. Negyvenöt ezer néző, bíró Leclerqu, Franciaország.

Olaszország-Svájc 2:1 (1:0). Zürichből jelentik: Olaszország válogatott labdarugócsapata biztosan győzött Svájc ellen 2:1 (1:0) arányban. Az olaszok mindkét gólját Dematia lőtte. A svájciak gólját 11-esből Weller szerezte. Bíró a magyar Iváncsics volt.

Novara. Olaszország B)-Svájc B) 2:0 (0:0).

TEL-AVIVBAN a Hapoel csapata 2:2 arányban végzett a debreceni Boeskaival. A félidőben a Hapoel vezetett 1:0-ra.

A rehlini Makkabi tekezsakosztályának újabb sikere. Tudósítónk jelenti: A rehlini Makkabi tekezsakosztály fennállása óta 29-én

Fiatal Haggibbor-tehetségek tüntek fel az U másodosztályu vivóversenyén

Cluj, április 6. (Az Uj Kelet tud.) Az Universitatea kiírásában tartották meg Clujon vasárnap a másodosztályu tör- és kardversenyt. Eredmények a következők:

Törben: 1. Hintz Gábor KAC 9 győzelemmel, 2. Hertz Gábor Haggibbor 7 gy., 3. Guráth KAC 6 gy., 31 kapott tus, 4. Bíró KAC 6 gy., 32 kapott tus, 5. Horváth KAC 5 gy., 28 tus, 6. Iacobescu Vivó Club 5 gy., 33 tus, 7. Nussbacher Haggibbor 3 gy., 8. Boer Haggibbor 2 gy., 39 tus, 9. Sándor Haggibbor 2 gy., 41 tus, 10. Ehrenfeld Haggibbor 0 gy. Hintz kimagaslott a mezőnyből, míg külföldön tanuló Herzt (Haggibbor) igen sokat javult a legutóbbi szereplése óta. A többi helyezettek között is van néhány tehetség.

Kardban: 1. Guráth Béla KAC 8 gy., 2. Erős Csibi Haggibbor 8 gy., 3. Bíró György KAC 7 gy., 4. Király KAC 6 gy., 33 kapott tus, 5. Mózes II Haggibbor 6 gy., 36 tus, 6. Sárly KAC 5 gy., 37 tus, 7. Hintz II KAC 5 gy., 38 tus, 8. Horváth KAC 3 gy.,

45 kapott, 33 adott tus, 9. Weissberger Haggibbor 3 gy., 45 kapott, 32 adott tus, 10. Stan CFR Satu-Mare 3 gy., 45 kapott, 26 adott tus, 11. Andriská NSE Oradea 1 gy. Az első helyért vívott holtverseny Guráth nyerte 5:4 arányban. Megérdemelten lett első. Csibi nem kardvivó, de kitűnő tempóérzékkel dolgozott és tiszta törakciókkal így is alig szorult a második helyre. Bíró okosan működött. Király nem maradt el sokban mögötte. A kezdő Weissberger meglepő szépen vívott. A fiatalokból összeállított zsűri szokatlanul jól működött.

Női kabátokat, korziümöket és ruhákat

még a legkényesebb igényeknek is megfelelően készültünk.

IZSÁK nődivatszalon

Cluj, Str. Memorandului 6. szám. Kapu alatt.

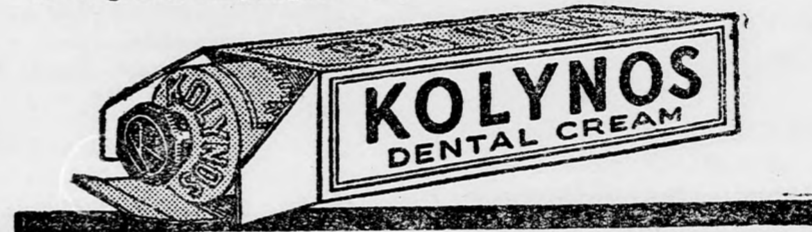
Adjon fogainak
fehérséget és
ragyogó fényt!

Az antiszeptikus fogkrém tisztít, elűnteti a foltokat és visszaadja a természetes fehérséget

Ha fogai csúnyák, foltosak és elvesztették színüket annyira, hogy kellemetlen Önnek, ha mosolyogni kell, úgy használja az antiszeptikus Kolynos-t. Este és reggel kenjen egy cna-nyi krémet a száraz kefére. A Kolynos antiszeptikus habja rögtön behatol a legapróbb fogközökbe és megöli a szájlüreben levő

millió bacillust, amelyek a fogak elszíntelenedésének, foltjainak és a fogszúnak okozói. Fogai fehéreké, fényesekké válnak és a szájának tiszta, üde lehellete lesz.

Használjon már ma Kolynos-t és el lesz ragadtatva. Vegyen nagy tubust, mert gazdaságosabb.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROMÁN OPERA MŰSORA:

Szerda, április 8: Szimfonikus hangverseny Pop Virgil hegedűművész közreműködésével.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, kedden: Kismama. Gaál Francia legjobb filmje. Előadások kezdete: 3, 5, 7, 9 órakor. — Jön: „Königsmark“, Pierre Benoit híres regénye után. Premier világláger, fős.: Elissa Landi.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: Két világvárosi film: I. A vörbösszony, dráma. Sylvia Sidney-vel. II. Tavasz szimfóniája, operett. Adele Kern, Szöke Szakáll, Karlweis, Thimig. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 9, 6, 9.

Intelem csekélyebb értékű utánzatoktól. Reklámunk és hirdetései szövegeink utánzása sohasem pótolhatja az antiszeptikus módon készített és fertőtlenített

guminak összehasonlíthatatlanul finomabb és egészségesebb minőségét.

Külföldi utamról visszatérve

női ruhaszalonomat

újra megnyitottam.

Böske Gratz

Cluj, Calea Regele Ferdinand 59. Eredeti modellek Eredeti modellek

Kísérje figyelemmel tavaszi ruhák szakszerű festését és tisztítását, mely a

„CRISTAL“-ban

készül legolcsóbban.

Cégfőhivatalos: TÓTH.

Telefon: 180.

HIR

OLCS
LELT
ÁRA

CONSTR
P. UNIR

Lágy költői fu
rer hajáról és

BERLIN, április 6. Berimádata már valószínűleg jelentősége. Hitelműködésük és eszményük meg a lapokban, amelyet joggal egy-egy lejegyzetelésükkel a múltbani közönlük. Szer egyik nagybecsű portréját, amelyet H. Scher Beobachterben. Minden abszurdumával és izléstelenségével. Ig sok és költők bírodalm. „A Führer fogad en. A szobája nagyon asztal mögött ül. Felő számomra nehéz, hozzá jön.

Ez az ember nem is a saját arcát viseli.

Es ez az arc! Az Mindenki látta, ezer, perspektíván át, fényfestői, szobrászi próbáresztül. Emberek millióknak volt más és más.

Az első pillanatban, mit a megindultság, am volt ki, a szemekben nek az arcnak az érte rést megváltoztatja. Itt van a haj. Sem kép tudta kifejezni eddig júságát. Eichendorfi den szabály ellen. Se sapka, se fésű, se kefe kezni ezt a haját, mel dacol. Ez a haj hol vet az arca, hol ped az arc rejtett vonásait.

Megkövült távlatról tékai. Mint érzékeny nek fül és szem között halántékok, amiket csak: megkülönböztetik. A nagy német szel jellemezte ezt a kimon ma. Ez a koponya ké a megfigyeléseket. Ha be néz, akkor a halá veszik keresztüzzébe, bírálják meg.

Most régen szemkő Az ablakok fényében rajzolódik ki alakja.

A beszélgetés, min vesen, megállapítás észlelettől észleltig,

A kultúra és az á nos vonatkozásairól. A Führer cseppet.

Épüési terveket h kori tekeréseket.

A Führer kiteríti a Mindketten a papí Fantasztikus erővel csupasz alapokból, horizontális geometriá chitektúrát.

Látásom megzavar ban. (Ez hihető. See

a Clujról elszá

HIREK

**OLCSÓ
LELTÁRI
ÁRAK
CONSTRUCTIO
P. UNIRII 31.**

Lágy költői fuvallat a Führer hajáról és halántékáról

BERLIN, április 6. A német sajtó Führerimádata már valósággal pszichopatológikus jelentőségű. Hitler Adolfról olyan emlékek és eszmefuttatások jelennek meg a lapokban, amelyek közül egynéhányat joggal egy-egy megzavarodott elme megnyilatkozásának lehet tekinteni. Az alábbiakban közöljük Hans Johst, a rendszer egyik nagybecsült publicistájának portréját, amelyet Hillerről írt a Völkischer Beobachterben. Közöljük ezt az írást minden abszurdumával, stilustalanságával és izléstelenségével. Így írnak ma a tudósok és költők birodalmában.

„A Führer fogad engem.
A szobája nagyon nagy. Ő egy széles asztal mögött ül. Feláll. Megkönyögi a számomra nehéz, hozzávezető utat. Elémbe jön.

Éz az ember nem ismer álarcot. Mindig a saját arcát viseli.

És ez az arc! Az egész világ ismeri. Mindenki látta, ezer, meg ezer prizmán és perspektíván át, fényképeszeti rajzoló, festői, szobrászi próbálkozások százaian keresztül. Emberek milliói látták. És millióknak volt más és más benyomásuk róla.

Az első pillanatban, amelyet elhomályosított a megindultság, amelyet az ő személye vált ki, a szemekben keresi az ember ennek az arcnak az értelmezését. De ezt az érzést megváltoztatja a további együttét. Itt van a haj. Sem kép, sem plasztika nem tudta kifejezni eddig dacosságát és önfejűségét. Eichendorfi derűje tiltakozik minden szabály ellen. Sem rohamisak, sem sapka, se fésű, se kefe nem tudják megfektetni ezt a haját, mely szélességgel és viharral dacol. Ez a haj hol mint felhő, árnyékot vet az arca, hol pedig fényével feltárja az arc rejtett vonásait.

Megkövült távlatról tanuskodnak halántékai. Mint érzékeny hangemezek pihennek fül és szem között. A legmagasabb halántékok, amiket valaha láttam. Parancsuk: megközelíthetetlen.

A nagy német szellemiségek koponyáit jellemezte ezt a kimondottan domboru forma. Ez a koponya kérelmetlenül leszűri a megfigyeléseket. Ha az ember a szemébe néz, akkor a halántékok köszöntik és veszik keresztüzzébe, veszik tudomásul és bírálják meg.

Most régen szemközt ülök a Führerrel. Az ablakok fényében erős konturokban rajzolódik ki alakja.

A beszélgetés, mint műalkotás nő szervesen, megállapításból megállapításig, észlelettől észleletig, döntéstől döntésig.

A kultúra és az állami öntudat kölcsönös vonatkozásairól beszélgetünk.

A Führer csenget.

Építési terveket hoznak. Nagy, középkori tekerceket.

A Führer kiteríti a padlót.

Mindketten a papírok elé térdelünk.

Fantasztikus erővel idézi fel a Führer a csupasz alapokból, a vonal-tömlékekből, horizontális geometriából a plasztikus architekturát.

Látásom megzavarodik a pillanat látásában. (Ez hihető. Szerk.)

Fanatikus „legyen!” szárnyal a melletttem lévő ember magasatos szemlélődéséből. Miközben nézem, a tervek Németország térképévé változnak át és a földön fekvő szent darab föld fölött a Führer szive dobog.

Arca, mint vihar madár repül messzi tájakon át. Ami eddig nyugodott, felébredt. Emelkedik, felemelkedik és egy kimondhatatlanul szívből jövő gondoskodás keblére simul.

— Lapunk legközelebbi száma, a közbeeső Pészach ünnep miatt, pénteken reggel a rendszer idejében jelenik meg.

— Junius 1-én revízió alá veszik az összes külföldi állampolgárokat. Bucurestiből jelentik: A belügyminiszter elrendelte valamennyi külföldi állampolgár ügyének felülvizsgálását. A revízió június 1-én kezdődik, Sergiu Dimitriu államtitkár vezetésével.

— Goga Octavian craioval riadója. Craiovából jelentik: Goga Octavian tegnap dolgyei tagozatának ülésén vett részt, majd a craiovai színházban előadást tartott a konstruktív nacionalizmusról. Azt állítja, hogy nemzeti szempontok mindenütt háttérbe szorulnak. Statisztikai adatokat olvas fel a magyar sajtó erdélyi megerősödéséről. A román lélek általános offenzíváját hirdeti. A románságnak éreznie kell, hogy ura e földnek. Nem hisz állandó békeben, de közeli háborúban sem. Kijelentette, hogy kész életet is feláldozni eszméiért.

— Huszonöt ház leégett egy Ploesti melletti községben. Ploestiből jelentik: Vasárnap délután nagy tűz ütött ki Cornurile községben. 25 ház teljesen leégett. A ploesti tűzoltóság csak nehezen tudta a tüzet lokalizálni. Az anyagi kár igen nagy.

— Vér-, bőr- és idegbajosok igranak hetenként többször, reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez mindig alaposan kitisztítja és mérgeletleníti a gyomorbeátsatornát s ezenkívül az emésztést és az anyacserét is jótékonyan befolyásolja. Az orvosi tudomány legjelesebb képviselői már régóta hangoztatják, hogy a Ferenc József víz hatásával minden tekintetben meg vannak elégedve. Az orvosok ajánlják.

„Bixádi víz”
amely a gyomor, bél, epehólyag és gyomorégés fájdalmak ellen a legjobb szeri használata enyhén, biztonság és mindig hatásosan hat. Kapható mindenütt. Clujj lerakata: Vitroaze St. Calca Regele Ferdinand.

— Több mint ezer német zsidó menekült érkezett ez évben Amerikában. Newyorkból jelentik: Április 2-án a Berengaria hajón 190, a Washington fedélzetén 300 német menekült érkezett Newyorkba. Annak ellenére, hogy a munkügyi minisztérium újra megszorította a bevándorlási lehetőségeket, az év kezdete óta ezer zsidó menekült érkezett Amerikába.

— Koht norvég külügyminiszter a román fővárosban. Oslóból jelentik: Koht norvég külügyminiszter, Jurascu román követ kíséretében Bucurestibe utazott a nemzetközi történelmi bizottság konferenciájára.

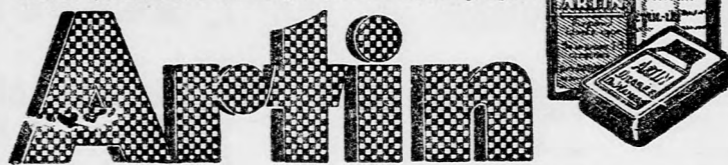
— A Tenuat Tóra Umlacha Poél Charédi szervezete értesíti t. tagjait, hogy f. hó 8-án, szerdán, Pészach másodnapján d. u. 4 órakor a Str. Paris 47. sz. alatti szervezeti imaházában, mincha ima keretében Rav Mendel Leib Gottlieb nagy előadást tart „a Pészach Micromim, Pészach Erec-Jiszraél és Pészach selgalut” címmel. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

— Repülőszerecsétségek napja. Rómából jelentik: Egy bombavető repülőgép, gyakorlatozás közben, Ventotene közelében a tengerbe zuhant. A gép 5 utasa vízbe fullt. — Az amerikai Frederichsburghban (Pennsylvania) egy katonai repülőgép lezuhant és 4 utasa szénméggett a mezőn dolgozó parasztok szemlélőitára, akik nem tudtak segíteni.

Anők 75%-a SZÉKREKEDÉSben szenved!

A nők legnagyobb része fejfájásban, idegességben, étvágytalanságban, sápadtságban szenved, azonkívül igen gyakran pattanásos és foltos az arcboríték. E jelenségek oka legtöbbször az idült székrekedésben keresendő. A székrekedés okozza mindezen fájdalmakat és kellemetlenségeket, azt kell megszüntetni, hogy kísérő jelenségei elmúljanak. Az Artin dragét — dacára annak, hogy a nők nem szívesen vesznek orvosságot — még a legkényesebbek is szívesen szedik. Az Artin hatása biztos és enyhe, nem okoz görcsöket, a beleket rendes működésre ösztönzi, a kiürülés teljes. A rendes bélműködés visszatérével megszűnnek a kellemetlen tünetek. Szedjen Artint, a modern hashajtót, a nők hashajtóját!

A DR. WANDER ÜZEMEK KÉSZÍTMÉNYE.

— Megostromolták a hitközség épületét a szegény zsidók Varsóban. Varsóból jelentik: A peszachi segélyek kiosztása alkalmával megrázó jelenetek játszódtak le a varsói zsidó hitközség épületében. A szegény zsidók ezrei jöttek segélyért, de a hitközségi pénztár üres volt s nagyon kis támogatást tudott nyújtani. A tömeg megtámadta az épületet és több hitközségi alkalmazottat megvert. A rendőrség kivonult és helyreállította a rendet.

Hölgyek!
Exkluzivitások: sálakban, övekben, zsabókban és gombokban. Harisnya- és rövidúru.
„JOLIE”-nál
Memorandumul 4.

— Orvosi hír. Dr. Beeski Irén, gyógypedagógus orvos, a bécsi Lázár-klinika és a budapesti Állami Gyógypedagógiai Intézet orvosa, rendelését megkezdte értelmi fogyatékos és ideges gyermekek részére. Rendel. Calea Regele Ferdinand 71 alatt, d. e. 11—1-ig, d. u. 4—6-ig.

— Irodalmi törvényszék „A római zsidó” feletti Targu-Muresen. A clujji Salom Klubban óriási siker mellett lezajlott irodalmi törvényszék után, mely Lion Feuchtwanger „Római zsidó” regénye felett hozott ítéletet, csütörtökön, e hó 9-én Targu-Muresen ismétlik meg a nagysikerű irodalmi per főtárgyalását. A vádat dr. Hermann Dezső ügyvéd (Cluj) képviseli, a védelmet Salamon László az Uj Kelet főmunkatársa látja el. A zsűriben a város legismertebb intellektueljei foglalnak helyet. Az irodalmi törvényszék iránt városszerte érthető kivételesen nagy érdeklődés nyilvánul meg. Az irodalmi törvényszéket a Kulturház nagytermében tartják meg esti fél kilenc órai kezdettel.

— Eljegyzés. Mandel Szerénke, Lechintja és Julius Vilmos, Dej, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— A jó film ritka, a szórakoztató és igazán szellemes filmek, melyek gyöngyei a humornak és optimizmusnak, még ritkábbak. Amikor az inspiráció egy poldog pillanatában egy ilyen alkotás születik, az egész világ felkel és tapsol. Időnk egyik szimptomája ez. Az elkeseredett ember két órai idejében, míg a mozgóban ül, szórakozni akar és elfelejteni mindennapi gondját. Ezért tapsolunk mindig, ha egy ilyen film készül. Tehát egy ilyen alkotásra fel kell hívjuk mindenki figyelmét. A „Continental”-ról van szó. Művészi, vonzó és szellemes alkotás. A husvéti ünnepek alatt mutatja be a „Select”-mozgó. A film főszerepében Fred Astaire és Ginger Rogers, világhírű táncoskomikusok vannak, kikre mindenki emlékszik még a „Carioca” és „Roberta” filmekből. Nem is lehetett az ünnepekre valami szórakoztatóbbat találni, mint ezt a filmet, mely elfeledtetni mindenki napi gondjait és kellemetlenségeit. Mindenkinék ajánljuk ezt a filmet. Pár hónappal ezelőtt valóságos divatot alkotott. Párisban négy hónap óta fut. Minden rádióállomás naponta hozza a „Continental” slágereit. Csodásan szép és szórakoztató látványról van szó. Nemcsak, hogy nagyszerűen fognak mutatni a film, de meg fogja mindenki köszönni, hogy felhívtuk rá figyelmét.

— A főkörmányzó képet ajándékozott a telavivi muzeumnak. Jeruzsálemből jelentik: A fővárosban most rendezte meg kiállítását Rubin zsidó festőművész. A kiállítást a főkörmányzó is meglátogatta, a művészek egyik értékes képet megvásárolta és azt a telavivi muzeumnak adományozta.

— Doktorraavatás. Folyó hó 4-én a clujji egyetemen az orvostudományok doktorává avatták Kieppner Ferdinandot, a Bné Jiszrael volt elnökét és az Aviva-Bariszia Nőszületőnek többiben volt tagját.

— Dr. Balthazár Dezső püspök a jeruzsálemi egyetemről. Abból az alkalomból, hogy a budapesti Mult és Jövő kulturstjtét a Zeneakadémia nagytermében a jeruzsálemi egyetemnek szentelte, dr. Balthazár Dezső püspök a következő levelet küldte dr. Patai Józsefnek, a Mult és Jövő szerkesztőjének: Tiszteelt Barátom! Nagy-Britannia világkonceptiójához tartozott az is, hogy Jeruzsálemben egyetemet létesített. Mindnyájan hálások vagyunk érte neki mi, igaz keresztények, akik törvény és proféták nélkül el sem tudjuk képzelni sem a keresztény hitet, sem a keresztény tudományt. Hálások vagyunk a zsidóság iránt, amelyek ezen az egyetemen tömérdek tudományának készségét állítja az egyetemes emberi vallásosság és egyetemes emberi művelődés szolgálatába, ott azon a Szentföldön, ahol a „Génus Locci” semmivel sem pótolható szárnyalást ad a léleknek. Alapítása 10 éves évfordulóján áhitattal ünnepelünk különösen mi, akiknek állandó foglalkozásunk, épülésünk és gyönyörűségünk forrása az orientális tudományok eszközeivel bányászni a törvény és proféták csodálatos szellemekölösi kincseit. Szeretettel igaz híved dr. Balthazár Dezső.

Zionba a Zion Lloydal!
PALESZTINÁT tavasszal nézze meg! Kereskedelmi összekötetések felvételére legalkalmasabb idő a

Telavivi mintavásár
(április 30—május 31), amelyre 40% kedvezménnyel utazhat! Legközelebbi hajóindulások:
Constanțăból: Dacia április 11 és 22, Romania április 18, május 2, Polonia április 22, és május 6, Suceava április 19, Har Carmel április 16 és május 3, Har Zion április 22, Koslusko április 16 és 29.
Triesztből: Grusalemmo április 15 és 29, Galilea április 22.
Részletes információval szolgál a központ: ZION LLOYD, Bucuresti, Cal. Victoriei 33. Dir. M. Jampolski.
vagy az erdélyi képviseltek:
Cluj, Str. Berthelot 12. Dr. NEUMANN VILMOS
Telefon: 6-82.
Oradea: Str. Nic. Iorga 21. Kirsch Tibor. Telefon 2-51. Timisoara: Str. Bonnaz 5. Reitter Ernő. Satu-Mare: Str. M. Viteazul 40. Dr. B. Stern.

Mától kezdve a SAVOY kávéház szenzációja

a Clujról el-zármazott Salamon Sándor, aki Alex Fritta néven Bucuresti egyik legjobb tangó és jazzénekese minden este fellép. Okvetlenül hallgassa meg!

UJ KELET Legújabb hírek

Végetért a targumuresi diák-kongresszus

Részleges kormányválság a sinaiai események miatt? Inculet helyébe Pop Valert emlegetik a belügyminiszeri tárcára

Bucuresti, április 6. (Az Uj Kelet tud.) A bucaresti sajtót és politikai köröket ma is élénken foglalkoztatja a sinaiai pályaudvaron Duca emlékműve ellen elkövetett durva merénylet. Általános az a felfogás, hogy a kormánynak a kérdésben elfoglalt engedékeny álláspontja miatt zárták be a parlament ülését is, mert a kormány tartott a többségi képviselők palotafordalmától. A liberális pártban rendkívül izgalmas a hangulat. Már megirtuk, hogy Grigore Duca, a meggyilkolt miniszterelnök testvéröccse levélben közölte Dinu Bratianu pártelnökkel, hogy kilép a párt lapusnai szervezetéből, mert nem dolgozik abban a pártmozgásban, amelynek Inculet belügyminiszter az elnöke.

Sorozatós támadások Inculet ellen

Grigore Duca kilépése után Fotino képviselőházi alelnök nyilatkozott az ügyben és kijelentette, hogy az események miatt lemond alelnöki méltóságáról és egyben leköszönt a ciliairai párttagozat elnökségéről is. Nyilatkozatában súlyosan eítéli a sajtó megszorítását, mely ezuttal sem követheti a megtörtént eseményeket. Az ország közvéleménye nem tudja, mi történt Sinaian, mert a sajtó kormányrendeletre ez egész esetet agyonhallgatja.

A pártban a legnyitabban beszélnek arról, hogy a legközelebbi napokban részleges kormányválság kitörésétől lehet tartani.

A párt sajtó, elsősorban Dinu Bratianu Raza c. lapja erőlyes hangon Inculet lemondását követeli.

Politikai körökben beszélnek is róla, hogy Inculet lemondása bekövetkezik és ez esetben a belügyi tárcát Pop Valer dr. igazságügyminiszter veszi át.

Tárgyalnak a pártvezérel

Szombaton és vasárnap ugy Tatarescu miniszterelnök, mint Dinu Bratianu pártelnök állandó megbeszéléseket folytattak. Tatarescu Inculet belügyminisztert, majd Saveanu parlamenti elnököt fogadta, míg a Bratianu csoport két híve: Bebe Bratianu és Plesia képviselők a pártelnökkel folytattak megbeszélést. Dinu Bratianu, mint azt a Raza közli, magyarázatot kért Tatarescutól az eseményekkel kapcsolatban és sürgős orvoslást kér a Duca emlékmű megsértése miatt. Dinu Bratianu közölte a miniszterelnökkel, hogy Duca öccsének kilépése miatt rendkívül nehéz helyzetbe jutott.

Az ellenzéki sajtó nagy felháborodással állapítja meg, hogy

a Duca emlékműve meggyalázását le sem tartóztatták, ugyanakkor azonban a bucaresti demokratikus diák-ság vezetőit őrizetbe vették.

Míg a kormányban dúló ellentétek egyre jobban megnehezítik az amugyis kritikus óráit élő kabinet sorsát, a Duca-gyilkosság felülvizsgálata ügyében döntő lépések történtek. Procop Dumitrescu ilfovi vezetőügyész már kihallgatta Radu Polizu Micsunesti képviselőt, aki a Lupta értesülése szerint szenzációs iratokat adott át a vezetőügyésznek, aki Sergiu Leca, Stelescu, Jon és Beza ismert jobboldali vezetők hallgatta ki a hét folyamán.

A jobboldali frakciók szakadási folyamatának következtében egyre több fény derül a liberális párt és a szélső jobboldali elemek közötti kapcsolatokra. Stelescu és Beza diákvezérek megbeszélése folytán Beza hajlandónak mutatkozott nyilvánosságra hozni, hogy Cantacuzino tábornok pártja mire fordította azt az összeget, amit Orghidan liberális szenátortól Auschnitt meggyilkolására vettek fel.

A pénzből 10 ezer lejt Cantacuzino

és 2 ezret Dumitru Belimace, Duca gyilkosai kaptak.

Hétfő délutáni jelentés szerint George Fotino képviselőházi alelnök Inculet-cel folytatott beszélgetése után megmástitotta elhatározását és mind a pártnak, mind a kamara elnökségének továbbra is tagja marad.

Végetért a diákkongresszus

Tg.-Mures, április 6. A diákkongresszus végetért. A diákok követeléseit a kongresszus határozat formájában hozta nyilvánosságra. A diákok a kongresszus befejeztével az uralkodót éltették és a királyhímnuszt énekelték.

Bucuresti jelentés szerint a birói hatóságokat számos olyan esetről értesítették,

amelyek a tg.-muresi diákkongresszus ideje alatt történtek és a rendtörvénybe ütköztek. Amint a szóbanforgó eseteket jogilag meghatározzák, a bűnösök ellen meg fogják indítani az eljárást.

Hadbíróság elé kerülnek az incidensek okozói

Bucuresti, április 6. Ujabb belügyminiszeri jelentés szerint a tg.-muresi konferenciáról hazatért diákok vonata minden incidens nélkül befutott Bucurestibe. A belügyminisztérium és az igazságügyminisztérium a katonai hatóságokkal karöltve indított vizsgálatot a kongresszus ideje alatt történt incidensek ügyében. A katonai hatóságoknak az az álláspontjuk, hogy

!!!KÖNIGSMARK!!!

Ismét borzalmas ciklon pusztította végig az Egyesült Államokat

Több százra rug a halottak száma

Newyork, április 6. (Rador.) A Tupelo város felett átvonult ciklon valószínűleg katasztrófát idézett elő. A halottak száma több száz. A segélycsapatok az áldozatoknak a romok alól való kiemelésén fáradoznak. A mentési munkálatokat rendkívül sűrű eső rehezíti meg, amely azonban nem tudta meg-

akadályozni a tűz kitérését több helyen.

Newyork, április 6. (Rador.) Tennessee, Alabama és Mississipi vidékén Tupelo városon kívül más helyiséget is ciklon pusztított el. A kórházak telve vannak sebesültekkel. A halottak száma több százra rug. Az anyagi kár óriási.

Saveanu elnök mosakszik a kamarai ülészek gyors berekesztése miatt

Bucuresti, április 6. Madgearu a kamara meglepetésszerű bezárása miatt súlyos támadást intézett Saveanu elnök ellen, akit felelőssé tett azért hogy az ő interpellációját csütörtökről szombatra halasztották, majd csütörtökön este meglepetésszerűen bezárták az ülészeket.

Saveanu elnök külföldi útja előtt a Viitorul hasábjain felel Madgearu vádjaira. Elmondja a kamara elnöke, hogy március 31-én és április elsején nem volt a kamarában, a családjában előfordult betegség miatt. Az elnököt Berceanu arra kérte a kamarát, hogy az interpellációkat halasszák el csütörtökről, hogy a kamara megszavazhassa a napiren-

den levő törvényjavaslatokat. A kamara ehhez hozzájárult. Igaz, hogy Madgearu tiltakozott az interpellációs nap elhalasztása ellen és kérte a plénumot, hogy csütörtökön elmondhassa interpellációját, ezt a kérés azonban a plénum teljesen szabályszerűen leszavazta, úgy, hogy a nemzeti parasztpártnak semmilyen joga nem volt kivonulni.

Saveanu nyilatkozatának további részében azt igyekszik bizonyítani, hogy a kamarai ülészek berekesztése teljesen szabályszerű volt és az emiatt hangoztatott vádak alaptalanok. A kamara elnöke végül kijelenti, hogy Madgearu személyes éli támadására válaszulni nem óhajt.

Elhalasztotta a cluji hadbíróság dr. Hirsch Gábor kémikusnak és két vádlott társnőjének kommunista perét

Cluj, április 6. (Az Uj Kelet tud.) A cluji hadbíróság hétfő reggel kilenc órára tüzte ki dr. Hirsch Gábornak az Ady harisnyagyári fiatal kémikusának, Simó Irén egyetemre hallgatójának és Farkas Gizellának államellenes perét. Mindhármukat kommunista propagandával vádolják. Két hónappal ezelőtt tartották házkutatást a lakásukon, majd dr. Hirschet letartóztatták, míg a két leányt szabadlábra helyezték. Mindhármuk ellen vizsgálat indult meg. A házkutatás alkalmával dr. Hirsch lakásán két francia nyelvű könyvet találtak: Az egyiknek L'évolution de science physique et mathématique, a másiknak pe-

dig A lá lumière de Marxisme volt a címe. A házkutatást végző sziguranca tisztviselők ugyanakkor lefogták a fiatal mérnök irógépét is, amelyen az említett könyvek fordítását írta. A két másik vádlottnál viszont a Hitlerellenes Barna könyvet találták meg.

A vádlottak védői: dr. Mircea Georgescu és dr. Ilarie Popescu kérték a tárgyalás elhalasztását, mert a védelem több tanuja nem érkezett meg. A hadbíróság rövid tanácskozás után helyt adott a védők indítványának és a tanuk beidézéséig elnapolta a tárgyalást.

JAWOL

azonnal gyógyít, szünteti

Fejfájást
Fogfájást
Grippát
Hülést

1 doboz
3 tablettával Lei 9

Kapható minden gyógy-szerárban

az incidensek ostromállapot idején történtek és így azok elbírálása a hadbíróóságok hatáskörébe tartozik. A hazatérő diákok vonatát Sinaian egyébként nem engedték megállani.

Áradás Maramuresben

Sighet, április 6. A Visó folyó kiáradása következtében Viseu de jos és Borda között a vasuti forgalom megszűnt és az átszállással bonyolították le. A hegyi patakok megdagadása miatt a Visó vize még emelkedik.

Őrizetbe vették a Generala biztosító-intézet cluji vezetőjét

Cluj, április 6. Városszerte nagy feltűnést keltett az a hír, hogy a Generala biztosító-intézet cluji vezetőjét, Ferenc Zoltán, aki mint korrekt és szimpatikus üzletember, közismertnek örvendett: a biztosító intézet súlyos hiányok miatt feljelentette az ügyészségen.

A legutóbbi rovacsolás során ugyanis a központi vezérigazgatóság megállapította, hogy az intézet cluji fiókjánál 925.000 lej hiány van. Ferenc gazdát azonnal kijelentette a rovacsoló bizottságnak, hogy a hiány őt terheli és azonnal beismerte, hogy az utóbbi időben elhatárolódott kártyaszemvédélye miatt nyult idegen pénzhez.

A Generala feljelentést tett Ferenc ellen az ügyészségen és vasárnap délelőtt Biriescu főügyész személyesen jelent meg az igazgató lakásán és őrizetbe vette Ferenc Zoltánt.

Ferenc Zoltán ügyében a vizsgálatot Marinovici vizsgálóbíró vezeti, eddig azonban még nem kezdődött meg a kihallgatása.

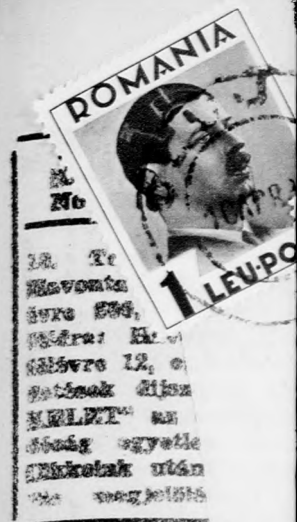
Ferenc Zoltán családja körében egyébként akció indult meg a hiányzó pénzeszegek előteremtésére és eddig 250.000 lejt vissza is térítettek a biztosítónak. Valószínű, hogy amennyiben Ferenc Zoltán családja megteríti a négy hátralevő összeget is, az intézet visszavonja a bűnvádi feljelentést az igazgató ellen.

Próba légitámadás Bucurestiben

Bucuresti, április 6. Ma este a fővárosban légi bombatámadást fognak rendezni. Egy bombavető légitámadás indul majd el a piperai repülőtérről és álbombákat fog a városra dobni. A főváros védelmére egy vadászrepülőraj jön, amely felveszi a harcot a bombavetővel. A főváros különböző pontjain ma reggel légielhárító ütegeket, repülőgépjelző készülékeket és reflektorokat állítottak fel. Miután a riadójel elhangzik, a főváros egész területén minden világítótestet eloltanak.

Dr Farkas László, szemorvos, szemoperátor, külföldi tanulmányjáról visszatért és ismét rendel Calca Regele Ferdinand 30. Székly palota, 11-1, 3-6.

CENZURAT

Ha hiusul életbe

Franciaország Franciaors Angliát

A német

CLUJ, április 6. amikor Genben a 11. módot találjon az ol a német emlekiratra defi francia álláspont százdra biztosítja a A két fontos ki lyült. Az a parado gaszkodik a legmer kompromisszumot, m a helyzet.

A 13-as bizotts ben nem indulnak m a cselekvési szabadsá üzött.

A német-francia utolsó szót igyekezett lásokat kell megkisé Sulyosítja a he délamericai állam be szó van arról, hogy

A tegnap közzétett tartalmát az alábbiak -- Tekintettel arra, dalom megtagadta a vállalt kötelezettségek katonaságtól mentes t mányának joga lett vol talanul intézkedések állapot helyreállítása e ellenséges cselekedetne lyet a német lépés je ban kerülni, hogy Eu maknak tegye ki, a fi az intézkedéseket nem

A négy locarnó tett a német kormány ból származó bonyoda a német kormány vis javaslatakat, holott a fenyegette Németorszá sem tagadta meg tó csak a szerződéses tis litották fel. Németo idején a tárgyalások sem tiltakoztak a k területre vonatkozó z -- Látva, hogy Loc ja többé a nyugateur ország haborás nélk állapot. Azzal a néme nemzet sem mondhat nyomás nélkül saját jogairól, Németorszá szerződéses eredmény európai területi rend tárgyává tenni. Eze várhatjuk, hogy Né danczi, memeli és au kétségbe és az euró valamint a háboru el és területek visszaad

Németország azé menni, mert jól tudta, sitaná érvelését. A loc cius 7-én történt beje helyzet súlyos volta mérsékelt politikájuk

A négy locarnó mindössze annyit tett országot, forduljon a az orosz-francia pakt olyan intézkedéseket, március 7-i lépésének csiországra és Bel ország ezt azonban vi tenni a kérdést, vajjo